

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

1882

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 3

3/4-469

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον τῆς Ἐστίας: Ὁδὸς Σιταβίου, 6.

1882

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀνατροφή, ἐκπαίδευσις.

Διάνοιαν (Περὶ τῆς συμφορωτέρας εἰς τὴν) διαίτης 49.
Κωφαλάλων (Ἐκπαίδευτήρια) 141.

Ἱστορικά.

Ἁγία Σοφία (Τελευταία ἐν τῇ) τελετῇ 341. Ἁγίου Σπυρίδωνος (Τὸ λείψανον τοῦ) ἐν Κερκύρα 139. Ἀθηναϊκὰ 125. Ἀθηναῖς 225, 241, 257, 273, 289, 306, 321, 337, 364, 369, 389, 401. 25 Μαρτίου (Ἡ πρώτη ἑορτὴ τῆς) ἐν Ἀθῆναις 193. Ἐπαναστάσεως (Ἡ ἔναρξις τῆς) ἐν Ἀθῆναις 211. Κεϊμήλια (Ἱστορικά) 194. Ναυαρχίδος (Ἑπιχειρήσεις τουρκικῆς) 385. Ποινὰι (Ἀρχαίαι) κατὰ τῶν καταλυόντων τὴν τεσσαρακοστὴν 126.

Βιογραφίαι.

Γαριβάλδης (Ἰωσήφ) 354. Γαριβάλδης (Παιδικὸς βίος τοῦ) 372. Γούδας (Ἀναστάσιος) 170. Γρηγορόδιος (Φερδινάνδος) 225. Δάρβιν (Μία αὐτοβιογραφία τοῦ) 302. Τζαβέλλα (Βασιλική) 222.

Ἐκκλησιαστικά.

Κειροτονίας (Τάξις τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὰς) τῶν ἐπισκόπων 103.

Γεωργικά, βιομηχανικά, ἐμπορικὰ, δημόσια ἔργα.

Ἀμαξοστοιχία (Πρότυπος σιδηροδρομική) 92. Ἀτλαντικοῦ (Διαπλοῦς τοῦ) εἰς 6 ἡμέρας 78. Δέρματα (Πῶς παρασκευάζονται τὰ) τῶν χειροκτίων 317. Θαῦμα (Τὸ νέον) τοῦ κόσμου ἐν East-River 267. Ποντικοὶ (Οἱ) ὡς κινητήριος δύναμις 190. Σήραγκος (Ἐγκαίνια τῆς) τοῦ Γουάρδου 351.

Γεωγραφία καὶ Περιηγήσεις.

Ἄντακροίτου (Περιπέτεια) 91. «Jeannette» (Περιπέτεια τοῦ ἀτμοπλοίου) 44. Καπρέρας (Πρὸ τῆς) 406. Πόλις (Ἡ ἐπὶ τοῦ πάγου) 90.

Ἐπιστημονικά.

Ἀδαμάντων (Τεχνικὴ κατασκευὴ ἀληθῶν) 175. Ἀκτίνων (Νέα ὑπόθεσις περὶ τῆς φύσεως τῶν ἠλιακῶν) 113. Δάρβιν (Ἀλφόνσου Δεκανδὸλ σκέψεις περὶ) 403. Ἐφεύρεις (Μία νέα) 397. Ἴππων (Χρησιμοποίησις τῶν νεκρῶν) 208. Καμήλου (Σκέψεις ἐπὶ τῆς βίας τῆς) 29. Κυνὸς (Ἄσκοποι τοῦ) καὶ τινῶν ἄλλων ζῴων κινήσεις 57. Λυκοπαίδων (Περὶ) 286. Μετακίνησις ξενοδοχείου 46. Νάρθηκος (Περὶ) 331. Σήραγξ (Ἡ ὑποβρύχιος) τῆς Μάγνης 221. Σκολήκων (Ὁ βίος καὶ αἱ ἐργασίαι τῶν) 74. Στενογραφίας (Περὶ) 242. Φαινόμενου (Περὶ τοῦ ἐν Αἰτωλικῷ ἔκτακτου γεωλογικοῦ) 33, 122, 231. Φοτοῦ (Ὁμηρικὴ ὀνομασία) περισηθεῖσα μέχρι σήμερον 27. Ὠτὰ (Τὰ) τοῦ ἀνθρώπου 154.

Ἦθη καὶ ἔθιμα.

Γέμα ἐν Καίφρ 88. Κηδεῖα αὐτοκρατείας ἐν Κίμφ 158. Κυθιακὰ ἔθιμα 295. Λύκων (Κυνήγιον) ἐν Ρωσ-

σία 71. Μαῖου (Ἡ πρώτη) 286. Ὀλλανδικὰ ἔθιμα 14. Παραμορφώσεις (Ἐχοῦσαι) τοῦ ἀνθρώπινου σώματος 173, 219, 300, 410.

Καλλιτεχνία.

Χαλκοχυτεῖον (Τὸ ἐν Μονάχῳ) καὶ ὁ ἀνδρὶς «Βαυαρία» 58.

Κοινωνικά, πολιτικὰ, στατιστικῆ.

Βουλευτῆς (Ὁ) τῶν Ἀδελφῶν 107. Βύρωνι (Μνημόσυνοι τῷ) τιμαὶ ἐν Μεσολογγίῳ 145. Γερμανοὶ ἐν Ἀγγλίᾳ 60. Γεροντοκομίῳ (Μία ἐπίσκεψις ἐν τῷ) Ἰωαννίνων 283. Γουαϊκῆς (Αἱ) ἐν Ὀλλανδίᾳ 134. Θεσσαλίας (Πληθυσμὸς τῆς) 61. Μακροβιότης (Ἡ) ἐν Ἑλλάδι 59. Μαργαρίται (Οἱ) 235. Μεταναστεύσεις ἐξ Ἑλλάδος εἰς Ἀμερικὴν 349. Νεκροὶ (Οἱ) τῶν Ἀθηνῶν 97. Οἰκία (Μία ὀλλανδική) 55. Οἰκογένεια (Ἡ βασιλική) τῆς Ὀλλανδίας 156. Ταμειυτήρια (Τὰ σχολειακὰ) 252. Ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία ἐν Ἑλλάδι 61. Χωρικοὶ (Οἱ) τῆς Ὀλλανδίας 334.

Πρακτικαὶ γνώσεις.

Ἄνθῳν (Διατήρησις) 160.

Ἑγινη.

Δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀνθρώπος εὐρίσκει ἐν ἑαυτῷ ὡς τὸ ζῷον ἐν τοῖς ὀρμηφότοις αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν κανόνα τῶν πράξεων τοῦ 346. Ἐμβολιασμοῦ (Ἀποτελέσματα) 256. Ἐπιζητοῦσι (Προφυλακτικὰ μέσα κατὰ τῆς) 77. Εὐλογία (Ἡ νόσος) ἐν Ἀθῆναις 144. Καπνοῦ (Κανόνες ἐν τῇ χρῆσει τοῦ) 112. Κοιτῶν (Ὁ) 192. Κόμης (Διασκευὴ τῆς) 80. Λουτρά (Τὰ θαλάσσια) 352. Τροφαὶ (Αἱ θρεπτικώτεροι) 208. Ὑγιάν (Ἡ τέχνη τοῦ διατηρεῖν τὴν) 240. Ἑγινη (Περὶ) τῶν πόλεων καὶ τῶν ἰσοχῶν 375. Χορὸς (Ὁ) ὑπὸ ὕγιεινῃ ἐποψίᾳ 63.

Οἰκικὴ οἰκονομία.

Γάλακτος (Τρόπος δοκιμασίας τοῦ) 400. Γλυκίσματος (Συνταγὴ πρὸς κατασκευὴν) διὰ βούτημα 96. Καφῆς (Πῶς παρασκευάζεται καλῶς ὁ) 320. Κιναρῶν (Τρόπος διατηρήσεως τῶν) 352.

Φιλολογία, ἠθολογία, φιλοσοφία.

Ἀλθῆται 15, 32, 48, 60, 79, 94, 112, 127, 144, 158, 176, 191, 207, 222, 239, 255, 271, 288, 302, 318, 336, 348, 367, 383, 398, 412. Ἀμερικανὸς (Ὁ) 220. Ἀναγνώσματα (Τὰ) τῶν πάππων μας 209. Ἀναμνήσεων (Ἐκ τῶν) εὐδαίμονος πατρὸς 270. Βίῳ (Περιστάσεις ἐν τῷ) 65. Ἰλιόδωρον 396. Ἐπιστολαὶ νεαρῆς μητρὸς πρὸς φίλην 114. Ἐπιστολὴ (Μία) ἐκ Γερμανίας 32. Ἐπιστολὴ (Μία) τοῦ Zola 143. Ἐπιστολὴ (Μία) τοῦ Prosper Mérimée 336. Ἐπιστολῶν (Δείγματα βυζαντινῶν κατὰ στίχον) 138. Ζήσης Σωτηρίου (Ὁ) ἐν Ἰταλίᾳ 301. Littre (Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τοῦ) 409. Λουδοβίκος Α' (Ὁ βασιλεὺς) τῆς Βαυαρίας ὡς φιλέλληνας 92. Μαρία Ἀντωνιέττα (Ἡ) ὡς μήτηρ 161. Μωσιῶν 299. Νεκρῶν (Ἡ ἔκφρασις τῶν) ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης 148. Σκιαγραφίαι (Ἀμερικανικαὶ) 46. Συμβουλαὶ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δέκατος τρίτος

Συνδρομή ἑτησίαν : Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12. Ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ γρ. 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. - Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6

3 Ἰανουαρίου 1882

48. Συμπόσια (Γὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων 81. Συνέντευξις (Μία) 1. Τίνα τὰ θυνάμενα νὰ καταστήσωσι τὸν βίον εὐτυχῆ 384. Φραγκλίνου (Ἐπιτόμιόν του) συνταχθέν ὑπὸ τοῦ ἰδίου 336.

Ἀνέκδοτα.

Auber (Ἀνέκδοτα τοῦ μελοποιῦ) 110. Γαριβάλδη (Ἀνέκδοτα) 368. Δουμὰ (Ἀνέκδοτον) 128. Οὐγκώ (Ἀνέκδοτον) 191.

Δάνειον πνεῦμα.

15, 32, 47, 60, 79, 93, 111, 127, 144, 157, 176, 191, 207, 222, 239, 255, 271, 287, 302, 317, 336, 348, 367, 383, 398, 411.

Διηγήματα καὶ μυθιστορία.

Αἰχμαλωσίας (Περιπέτεια πολυημέρου) ἐν Ἡπείρῳ 185, 201. Ἀμοιβιότης 279. Ἀνάκτορον (Τὸ) τῆς «Εὐνοουμένης» καὶ οἱ ἐν αὐτῷ ἐξόριστοι 310. Βρυχώμενον χωρίον (Τὸ) 326. Γάμος ἐξ ἔρωτος 245, 259. Θάνατος (Ἑκούσιος) 379. Καλὴ (Ἡ) λαβέτω 344. Καλὴ μοῖρα (Ἡ) 125. Λασεγλιέρ (Ἡ δεσποινίς) 5, 22, 38, 52, 69, 86, 100, 117, 131, 149, 165, 177, 199, 215, 233. Μαθητὰί (Οἱ δύο) τοῦ Βεστμίνστερ 293. Ρόδον (Τὸ κυ-

ανόν) 213. Σοφία Δήμου 179. Σχοινοβάται (Δύο) 393. Ταπαγραία (Ἡ μικρὰ) 17. Χριστὸς (Ὁ) νεκρὸς 315.

Ποίσεις.

Ἀγράμπελη (Ἡ) 93. Ἀπρίλης (Ὁ) καὶ ἡ Αὐγὴ 336. Ἄσμα (Ἐν δημῶδες) 31. Γαριβάλδης 354. Δημοτικὴ ἀνθολογία 317. Ἐλεημοσύνη 302. Ἐρημιά (Ἐ τὴν) 383. Κόρη (Ἡ) τῆς Ῥούμελης 206. Λησμονημένη (Ἡ) 287. Λιλή (Ἡ) 47. Μάιος 349. Μάρτης (Ὁ) 238. Μάρτιος 190. Μνήμα (Τὸ) τῆς κόρης 157. Μοῖρα (Ἡ) τῆς ζωῆς μας 411. Μοιρολόγια (Δημῶδη) 111. Μυγδαλιὰ (Ἡ) 127. Τάμειον (Παρά τὸν) 10. Ὑστερὴν ἑματιὰ τῆς (Ἡ) 255. Φωνὴ ἐξ Ἑκωνάντων 207. Χορμόδου (Ἡ καταστροφή τοῦ) 129.

Ποικίλα.

16, 62, 79, 94, 112, 127, 144, 158, 191, 207, 223, 239, 255, 271, 288, 303, 318, 349, 367, 383, 398, 412.

Εἰκονογραφίαι.

Φερδινάνδος Γρηγορόδης 305.

Πανομοιώματα.

Πανομοίωτον αὐτογράφου ἐπιστολῆς τοῦ Γαριβάλδου 353.

Τὸ κατωτέρω τεμάχιον μεταφράσθη ἐκ τοῦ καλλίστου συγγράμματος τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ H. Taine «Nolus sur Paris», ἐξ οὗ καὶ ἄλλο ἀπόσπασμα παρετίσαμεν ἄλλοτε εἰς τοὺς ἀναγνώστὰς τῆς «Ἐστίας». Σ. τ. Δ.

ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ

Ἐν τῷ Ζωολογικῷ Κήρῳ αἱ ὑπηρετρίαι, οἱ στρατιῶται καὶ οἱ μικροὶ κτηματῖαι συναθροίζονται συνήθως ἐνώπιον μεγάλου κλωβοῦ, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι πίθηκοι. Τὰ ζῶα ταῦτα, ἐγένοντο μοχθηρὰ, καὶ, τὸ χεῖρον, ἀσθενικὰ ὁ καταναγκαστικὸς καὶ παρά φύσιν βίος ἐν διάγουσιν κατέσφραξε τέλειον σχεδὸν τὸ τρίγωνά των ὑπὸ τὸν φαῖον ἢ κιτρινωπὸν γλοῦν αὐτῶν διαφαίνονται τῆδε κάκεισε πλάκες σαρκὸς ὑπερύθρου. Εἶνε οἰκτρὸν θέαμα τὸ νὰ βλέπῃ τις τοὺς ὀργίλους αὐτῶν μορφασμούς· συνταράττονται ποιοῦντες βιαίας κινήσεις, κραυγάζουσι καὶ βλασφημοῦσι, διαπληκτίζονται δι' ἐν μῆλον ἢ δίπυρον, ἀναρριχθῶνται ἐπὶ τῶν πασσάλων καὶ ἀσπασνοῦσιν ἐνώπιον τῶν παρρυσισκομένων. Διὰ τῶν γελώτων του καὶ τῶν παρρυσισκῶν του τὸ κοινὸν τοὺς διέφθειρε· καὶ οὗτοι ἀνταποδίδουσιν αὐτῷ τὰ ἴσα ἐκτιθέντες πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὸ ἀναίσχυντον καὶ βδελυρὸν θέαμα τῆς ἀσχημίας των καὶ τῶν καικιῶν των. Οἱ πίθηκοι οὗτοι εἶνε οἱ εὐνοούμενοι γελωτοποιοὶ τοῦ κοινοῦ θίγουσι τὴν χορδὴν τῆς κακοηθείας του καὶ διὰ τοῦτο ἀνταμείβονται ἀφρόνως διὰ διπύρων καὶ μῆλων.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐντύπωσις ἣν μοι προξενοῦσι τὰ μικρὰ θέατρα· οἱ ἠθοποιοὶ εἶνε πίθηκοι ἐπιτήδειοι καὶ διεφθαρμένοι, καὶ τὸ χρωματιστὸν κλωβίον ἐν ᾧ καθ' ἐκάστην ἐσπέραν παραδέρουν καὶ ὑποδύονται πρὸς παρωδίαν γεροντικὰ πρόσωπα, εἶνε ἐπικινδυνώτερον εἰς τὴν σωματικὴν ἢ ψυχικὴν ὑγιειάν του κιγκλιδωτοῦ κυκλοτεροῦς κλωβίου, ἐν ᾧ κυβιστοῦσιν οἱ τοῦ Μουσείου συναδελφοὶ των. Ὅπως οἱ συναδελφοὶ των, καὶ οὗτοι εἰσὶ βρακένδυτοι κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. Ὅπως οἱ συναδελφοὶ των καὶ οὗτοι διασκεδάζουν τὸ κοινὸν διὰ τῆς φυσικῆς των ἀθλιότητος, οὗτος μὲν διὰ τῆς βίβης του, ἐκεῖνος διὰ τοῦ κατεπτομένου του ἤθους, ὁ ἄλλος διὰ τῆς βραγχνῆς φωνῆς του, καὶ ὁ ἄλλος διὰ τῆς ὑπερβαλλούσης εὐσαρκίας του. Ὡς οἱ συναδελφοὶ των, καὶ οὗτοι ἀνακινοῦσι τὴν ὑποστάθμην τῆς ἀνθρωπίνης ἀσελγείας καὶ κακοηθείας. Ὡς οἱ συναδελφοὶ των, ἀνυφοῦνται καὶ οὗτοι ἄχρι βαθμοῦ τινος

ζωώδους εὐφίας, ἀποτελουμένης ἐκ μιμήσεως καὶ ἀναιδείας, ἐκ παρωδίας χυδαίας καὶ ἀνόστου, ἐν ᾗ ὁ θεατῆς δὲν ἀξίζει περισσώτερον τοῦ γελωτοποιοῦ. Εἶδον μίαν τῶν ἠθοποιῶν τούτων, ἣτις ἐπέβαινε ἐκάστην στροφὴν τοῦ ἄμματος τῆς διὰ φωνῆς λαρυγγώδους ἢ ἀναιδοῦς ἀνυψώσεως τοῦ ποδός. Εἰς τὴν τρίτην στροφὴν ἐσταμάτησεν ἀποκαμουσα· καὶ διὰ τοῦ ἀπομειναρίου τῆς ἡρειπωμένης φωνῆς τῆς ἐξητήσατο συγγνώμην. Ἀπῆλθον· ἤθελον νὰ καθαρίσω τὴν ψυχὴν μου· διήνυσσα περὶ μίαν λεύγαν, ἐν δροσερῷ ἀέρι, ὑπὸ τῷ γλυκῷ φῶς τῆς σελήνης, μέχρι τοῦ ἀκρουτῆς ὁδοῦ τῆς Δύσεως, καὶ ἀνέβην εἰς τὸ οἰκημα τοῦ φίλου μου Γουλιέλμου Κίττελ, ἀληθοῦς μουσικοῦ, ζῶντος μεμονωμένου.

Συνεσπούδαζομεν πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἰέννης, καὶ πλειστάκις ἐφιλοσοφῆσαμεν ὁ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου, ἢ ὁ εἰς μετὰ τοῦ ἄλλου, ἐν τοῖς μικροῖς κήποις τῶν προαστείων, ὅπου ἐπίνομεν τὸν ζυθὸν μας. Ἐπειτα, ἐκάτερος ἡμῶν ἐτράπη ἀλλοίαν ὁδόν· ἐγὼ ἐκέρδισα περιουσίαν ἐν Ἀμερικῇ, ἐκεῖνος ἐζήσῃ παραδίδων μαθήματα ἐν Βερολίνῳ καὶ Παρισίοις· ἐπὶ τέλους εἰς θεῖός του, ἐγκαίρως ἀποθανὼν, ἔσχε τὴν εὐφύταν ν' ἀφήσῃ εἰς αὐτὸν χιλίων σκούδων πρόσδοτον· τότε εἶνε πλούσιος. Ἀλλὰ πτωχὸς ἢ πλούσιος οὐδέποτε ἐσκέφθη περὶ χρημάτων. Ἄν τὰ χίλια ταῦτα σοῦδα τὸν νῦν χαρίστησαν, τοῦτο προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι δὲν εἶνε πλέον ἠναγκασμένος νὰ δαπανᾷ εἰς τὰ μαθήματά του τρεῖς ἢ τέσσαρας ὥρας καθ' ἐκάστην, ὅπως κερδίσῃ τὸ φαγητὸν του, τὰ φορέματά του καὶ τὸ ἐνοικίον του. Δὲν ἐσκέφθη δὲ οὐδὲ περὶ δόξης· ἕνεκα τοῦ χαρακτῆρός του καὶ τῆς δειλίας τῆς ἰδιοσυγκρασίας του ἡ βραδιουργία τῶν Παρισίων τὸν ἐφόβιζε. Προὔτιμνος νὰ μείνῃ ἀγνωστος· ἔμμενεν ἐν τῷ οἰκῆματί του ἀναγινώσκων μουσικὰ τεμάχια, ἢ ἐσύχναζεν εἰς τὰς βιβλιοθήκας πρὸς μελέτην μουσουργημάτων. Ἐπὶ τέλους μάλιστα ἐπανσε μεταβαίνων καὶ εἰς τὰς συναυλίας καὶ εἰς τὰ θέατρα. Ἡ πρὸς ἐπίδειξιν μόνον μουσικῆ, οἱ κελαρσμοὶ τῶν αἰδῶν, τὰ χειροκροτήματα, ἐτάραττον τὰ νεῦρά του· διίσχυριζεται ὅτι μόνον ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου δύναται τις ν' ἀκούσῃ ὡς πρέπει· παίζομενον μελόδραμα. Πέντε ἢ ἕξ διάσημοι μουσουργοὶ γνωρίζουσιν αὐτὸν, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀναβάνουσι τὰς

τέσσαράς του κλίμακας. Ο Ρέβερ και ο Γκουινώ τὸν σέβονται καὶ εἶνε πῦχαριστημένοι θταν λέγη *Kalá*. Ἐπειδὴ εἶνε τραγὺς καὶ ψυχρὸς δὲν ἀπαιτοῦσι πλεῖον τι παρ' αὐτοῦ. "Ἄλλως τε ἔχει τὴν ψυχρὰν ὑπερφάνειαν τῶν φλεγματικῶν· οὐδέποτε ἐδέξατο προσφορὰν γεύματος· τοῦτο εἶνε κανὼν, εἶνε γνωστὸν, καὶ οὐδεὶς ἐπιμένει πλέον. Πολλάκις ἀπάντησεν ὅτι δὲν ἐδέχετο διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνταποδώσῃ, καὶ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἐπλήρωνε μὲ *sonátas*. Κατ' αὐτὸν ἡ μουσικὴ εἶνε *μυχιαϊκὰ* συνδιάλεξις· δὲν διαχέει τις τὰ αἰσθημὰτά του χάριν ἐνὸς κυθίσκου τετοῦ, ἡ χάριν ὀρνιθίου ὀπτοῦ, πρὸ πάντων δὲ δὲν ἐκμυστηρεῖται τις πρὸς ἀγνωστους. Μεταβαίνω πρὸς αὐτὸν πεζὸς ὡς καὶ αὐτὸς ἐρχεται πρὸς ἐμὲ πεζὸς· εἶτε εἰς τὸ οἰκημὰ μου εἶτε εἰς τὸ οἰκημὰ του γευματίζουλεν μὲ ἐν πινάκιον καὶ μὲ μίαν φιάλην· διότι ἀφθονωτέρα δίαίτα βαρύνει τὴν κεφαλὴν ἡμῶν καὶ οὕτω ἡ ἰσότης εἶνε πλήρης· αἰσθάνομαι μάλιστα ἐμαυτὸν ὑποχρεωμένον διότι εἰσφέρει εἰς τὴν συνδιάλεξιν πλεῖον ἐμοῦ. Εἶμαι σχεδὸν ὁ τελευταῖός του φίλος. Ο θάνατος, ὁ γάμος, ἡ ἀπομάκρυνσις, ἡ διαφορὰ τῶν διαθέσεων, ἀνέφξαν κενὸν περὶ ἡμᾶς, καὶ ὅταν εἴμεθα ὁμοῦ, ἐπαναβλέπομεν ἐν θελκτικῇ ἀπόψει, ἐντὸς ἀπομεμακρυσμένου χρυσοῦ ἀτμοῦ, τὴν πρῶτην ἐξέγερσιν τοῦ πνεύματος ἡμῶν ὑπὸ τὸν Βετόβεν, τὸν Σέλιγγ καὶ τὸν Γκαϊτε.

— Φρειδερίκε, μοι εἶπεν, ἰδὼν με εἰσελθόντα· ἰδοὺ τὸ κάθισμά σου, ἀνάψε τὸ σιγάρον σου· ἐπιθυμῶ νὰ σ' ἔχω ἐδῶ διὰ νὰ παίξω πάλιν τὰς παλαιὰς μας *sonátas*· σὺ παρασκευάσε τὸ τέιον. Τὸν ἐβοήθησα ὀλίγον, καὶ ἐκάθησε παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον.

Πόσον ὠραῖα εἴμεθα ἐν τῷ παλαιῷ τούτῳ δωματίῳ! Ἄνηκει εἰς ἐμὲ ὅσον καὶ εἰς ἐκεῖνον, εἶμαι δὲ καλλίτερα παρὰ εἰς τὸ ἰδικόν μου. Καὶ αὐτὴ ἡ ἐπὶ τῶν ἐπίπλων κόνις μὲ εὐχαριστεῖ. Ὁ τετραμμένος τάπης, οἱ σκίμποδες ἐφ' ὧν τόσον ἐκάθησαν, ἡ βιβλιοθήκη ἡ πλήρης βιβλίων ἀληθῶς ἀναγνωσθέντων, ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐπιπλα εὐαρεστοῦσι τὸ πνεῦμα. Δὲν εἶνε ἡναγκασμένος τις νὰ θαυμάσῃ αὐτὰ, δὲν εἶνε ἐκεῖ πρὸς ἐπίδειξιν· δὲν σὰς ὀμιλοῦσι περὶ ματαιότητος ὡς τὰ μυρία κομψοτεχνήματα γυναικὸς τινος τοῦ σαρμου. Κάθημαι ἐπὶ τοῦ μεγάλου πρασίνου σκίμποδος, καὶ δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ χειροκροτήσω, ν' ἀναζητήσω κενότροπὸν τινα φιλοφρόνησιν· δύναμαι νὰ ὀμιλήσω ἐλευθέρως, ν' ἀνοίξω τὴν θύραν εἰς τὸ ἄβρον ὃν ὕπερ ἕκαστος ἐγκρύπτει ἐν ἑαυτῷ, νὰ ἐπιτρέψω νὰ ἐξέλθῃ, νὰ πετάξῃ ἄνευ φόβου νὰ καταπατηθῇ. Τὸ ἀγγεῖον ἐν ᾧ βράζει τὸ τέιον ἄδει· τοὺς πόδας ἐπὶ τοῦ πυροστάτου ἔχων παρατηρῶ τὰς μικρὰς πορτοκαλλόχρους

ἡ κυανὰς φλόγας αἵτινες περιλείχουσι τὰ καϊόμενα ξύλα. Ἡ ὀχλοδοῦ τῶν παρισινῶν ἰδεῶν ἐξαφανίζεται, καὶ βλέπω ἀνεγειρομένους ἐν ἐμοί, δίκην προῖνῶν νεφελῶν, ἐλαφρὰς καὶ ἡδαιὰς ὀνειροπολήσεις.

— Γουλιέλμε, πρέπει τώρα νὰ μοῦ παίξῃς τὴν εἰς *sol* *llasso* *sonátan*, εἰζεύρεις, τὸ τεμάχιον 90.

Ἡ μουσικὴ ἔχει τοῦτο τὸ ἐξαιρετὸν ὅτι δὲν ἐξεγείρει ἐν ἡμῖν *μορφὰς*· τοῦτο τὸ τοπεῖον, ταῦτην τὴν ἀνθρωπίνην φυσιογνωμίαν, τοῦτο τὸ γεγονός ἡ ταῦτην τὴν διακεκριμένην περίπτωσιν, ἀλλὰ τὰς καταστάσεις τῆς ψυχῆς, ταῦτην τὴν ἀπόχρωσιν τῆς εὐθυμίας ἡ τῆς μελαγχολίας, τοῦτον τὸν βαθμὸν τῆς ἐντάσεως ἡ τῆς ἐκλύσεως, γαλήνην ὑπερτάτην ἡ θανάσιμον ἀπελπισμόν. Πᾶσα ἡ πληθὺς τῶν συνήθων ἰδεῶν διασκαροῦται καὶ μένει μόνον τὸ βάθος τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἡ ἀπειρος δύναμις τοῦ ἀπολαύειν καὶ ὑποφέρειν, ἡ ἐξέγερσις ἡ καταπράυνσις τοῦ νευρικοῦ καὶ πλήρους αἰσθημὰτος πλάσματος, ἡ ποιικιλία τῶν μελῶν καὶ αἱ ἀναριθμητοὶ ἁρμονίαι τῆς παραγῆς του καὶ τῆς γαλήνης του. Εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς εἰ ἀπὸ τόπου τινος ἀφηροῦντο οἱ κάτοικοι καὶ ἐξηφανίζοντο αἱ ὀροθεσίαι, ἡ καλλιέργεια· θὰ ἔμενε τὸ ἔδαφος, ἡ σύστασις του, μὲ τὰ κοιλώματα, τὰ ὕψη, τὴν βοήν τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν ποταμῶν καὶ τὴν αἰωνίως παραλλάσσουσαν ποίησιν τοῦ φωτός καὶ τοῦ σκότους.

— Γουλιέλμε, σὲ παρακαλῶ, τῷ εἶπον χαμηλοφώνως, ἄρχισε πάλιν, πρὸ πάντων τὸ δεύτερον τεμάχιον, εἰς τὸν *meiōra* τρόπον.

Ἐπανελάθε τὸ δεύτερον τοῦτο τεμάχιον, ὅπερ εἶνε μελωδικώτατον καὶ περιπαθεστάτον. Μελωδία κρυσταλλίνων φθόγγων περιίπταται ὑπὲρ τὰς συγχορδίας, ἐξαφανίζεται, ἐπανερχεται καὶ περισπᾶται εἰς ἕλιγγμους κυματοειδεῖς ὡς ῥυάκιον ἐντὸς λειμῶνος. Ἐνίοτε νομίζει τις ὅτι εἶνε στόνοι πλαγιαύλου, ἄλλοτε ἡ βαθεῖα ἡδύτης φωνῆς γυναικὸς ἐρώσεως καὶ τεθλιμμένης. Ἔστιν ὅτε παύει ἡ ἡδύτης αὐτῆ· ἡ ὀρητικὴ ψυχὴ ἐπαναφαίνεται καὶ διαχέει καταρράκτην ὀρητικῶν φθόγγων, ἀβρὰ ἰδιότροπα μέλη, ἀποτόμους καὶ παραδόξους συμφωνίας· εἶτα τὰ πάντα κατευνάζονται· πληθὸς μικρῶν εὐστρόφων φωνῶν ἀνέρχονται, κατέρχονται, ἀλλεπάλληλοι ὡς ἀναφρικασίαι, ὡς συντάραξις, ὡς θελκτικὸς φλοῦσος ψιθυρίζόντων ὑδάτων, ὅπως ἐπαναφέρωσι τὸν ἦχον εἰς τὸ πρῶτόν του σημεῖον· ἡ μελωδία ἀναλαμβάνει τότε τὸν ἐρρυθμὸν τῆς ῥοῦν, καὶ τὸ διαυγές τῆς ὕδωρ ῥεεῖ τελευταῖον μᾶλλον ἐλικοειδές, παφλάζον, πλατύρρον.

— Καὶ πάλιν Βετόβεν, Γουλιέλμε, ἀλλὰ πολὺ τώρα καὶ ὅ,τι σοῦ τύχη.

Ἐπαίξε ὑπὲρ τὴν μίαν ὥραν, ἀλλὰ βεβαίως δὲν ἐθεώρουν τὸ ὠρολόγιον. Ἐπαίξε κατ' ἄρχὰς δύο ἡ τρεῖς *sonátas* πλήρεις, εἶτα τεμάχια συμ-

φωνιῶν, ἀποσπάσματα διὰ κλειδοκύμβαλον καὶ βιολίον, ἕνα ἦχον τοῦ *Fidelio*, ἀλλὰ τεμάχια ὧν οὐδὲ ὀλως ἀνεγνώρισα τὸ ὄνομα. Ἐλοίαζε πρὸς ἄνθρωπον ὅστις ἀνοίξας προσφιλῆ του ποιητὴν ἀναγινώσκει ὅτε μὲν εἰς τὸ μέσον, ὅτε δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ τόμου, ἐκλέγων μίαν στροφὴν, ἀκολουθῶς ἑτέραν, κατὰ τὴν στιγμιαίαν του συγκίνησιν. Ἡ κροῦσμη ἀκίνητος, τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἔχων ἐπὶ τῆς ἐστάσεως, καὶ παρκολλούθουν, ὡς ἐπὶ ζώσεως φυσιογνωμίας, τὰς κινήσεις τῆς μεγάλης ἐκείνης σθεσεσίσεως ψυχῆς. Ἀλλὰ μόνον δι' ἑαυτὴν ἐσθέσθη· δι' ἡμᾶς ὑφίσταται καὶ ἔχουεν ὀλόκληρον αὐτὴν ἐν τῷ σωρῷ τοῦτα τῶν χαρτίων. Πόσον εἶνε ἄδικος περὶ αὐτοῦ ἡ κοινὴ ἰδέα. Τὸν ἀναγνωρίζουσιν ὡς κυρίαρχην ἐν τῷ γιγαντιαίῳ καὶ τῷ ὀδυνηρῷ εἰς ταῦτα μόνον περιορίζουσι τὸ βασίλειόν του· ὡς κράτος αὐτοῦ ἀναγνωρίζουσιν ἕκτασιν ἔρημον, πλεπτομένην ὑπὸ τῶν καταιγίδων, πλήρη μεγαλείου, ὁμοίαν πρὸς ἐκείνην ἐν τῇ ὀποία ζῆ ὁ Δάντε. Ἰδικὴ του εἶνε ἡ ἔρημος αὐτῆ, καὶ οὐδεὶς ἄλλος μουσικὸς εἰσέρχεται εἰς αὐτὴν· ἀλλὰ κατοικεῖ καὶ ἀλλαγῆ ἔτι. Ὅ,τι εὐωδέστατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον ἀναβλαστάνει εἰς τὰς χλοαζούσας πεδιάδας, ὅ,τι θελκτικώτατον καὶ χαριέστατον ὑπάρχει εἰς τὰς σκιερὰς καὶ ἀνθοσπάρτους κοιλάδας, ὅ,τι δροσερώτατον καὶ παρθετικώτατον ὑπάρχει ἐν τῇ δειλίᾳ τῆς πρώτης αὐγῆς, τῷ ἀνήκει εὐς καὶ τὰ λοιπὰ. Μόνον, δὲν εἰσέρχεται εἰς αὐτὰ μετὰ γαληνιαίας ψυχῆς· ἡ χαρὰ συγκλονίζει αὐτὴν ὀλόκληρον ὡς ἡ λύπη· καὶ ἡ εὐτυχία αὐτοῦ εἶνε σφοδρότατη· δὲν εἶνε εὐτυχῆς, εἶνε καταμεμαγευμένος· ὁμοιάζει πρὸς ἄνθρωπον ὅστις μετὰ νύκτα ἀγωνιώδη, ἀσθμαίνων, ὀδυνώμενος, φοβούμενος χεῖρονα ἔτι ἡμέραν, διαβλέπει αἰφνης τοπεῖόν τι ἤρεμον καὶ μαγευτικόν· αἱ χεῖρές του τρέμουσιν, βαθὺς σναγμὸς ἀνακουφίσεως ἀνέρχεται ἐκ τοῦ στήθους του· πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ αἱ κεκυρωμένοι καὶ συμπεπιεσμένοι ἀνορθοῦνται, καὶ ἡ ὀρητὴ τῆς εὐδαιμονίας του εἶνε τόσον ἀκατάσχετος ὅσον καὶ ἡ παραφορὰ τοῦ ἀπελπισμοῦ του· ἡ εὐτυχία του εἶνε δρυμεῖα, δὲν εἶνε ἡδεῖα. Τὰ *allegro* αὐτοῦ ἀνασκιρτῶσιν ὡς ὀρνίθια ἐλεύθερα, καταπατοῦντα τὸν ὠραῖον λειμῶνα εἰς ὃν εἰσορμῶσιν. Ὀρητικώτερα ἔτι, μᾶλλον ἀγαλίνωτα τὰ *presto* αὐτοῦ ἔχουσιν ἀποτόμους, φρικιώσας παύσεις, ἀτάκτους καλπασμοὺς πλήττοντας ὡς διὰ σφύρας τὸ κλειδοκύμβαλον διὰ τῶν ἡχηρῶν των παραφορῶν. Ἐνίοτε, ἐν μέσῳ τῆς ἀλλόφρονος εὐθυμίας του, τὸ σοβαρὸν καὶ τὸ τραγικὸν εἰσελαύνουσι, καὶ χωρὶς νὰ μεταβάλλῃ πορείαν, μετὰ τῆς αὐτῆς μανίας, τὸ πνεῦμά του προχωρεῖ πρὸς τὰ πρόσω, ὡς πρὸς μάχην, ἀλλὰ μετὰ τόσῳ παραδόξῳ ἀλμάτων καὶ τοσοῦτῳ πολλαπλῆς φαντασίας, ὥστε ὁ θεατὴς σταματᾷ σχεδὸν κατεπτοκῆμένος ἐκ τῆς ἕλιγγον προξενούσεως πληθῆος ἐκεί-

νης τῶν παραφορῶν του, τῶν βιαίων ἀνατιναγμῶν του, τῶν πτήσεών του, τῶν ἀπροσδοκῆτων, τῶν αἰφνιδίων, τῶν αἰφνης καταπαουσῶν καὶ ἐπαναλαμβανόμενων ἐπέκεινα πάσης φαντασίας καὶ πάσης προσδοκίας.

Ἦλθεν, ἐκάθησε πλησίον μου καὶ μοι εἶπε·

— Γνωρίζεις τὸν βίον του;

— Ὅχι πολὺ καλὰ, μόνον ὅ,τι λέγουσιν αἱ ἐφημερίδες.

— Ἰδοὺ ἡ βιογραφία του ὑπὸ τοῦ Σχίνδλερ, καλλίστου ἀνθρώπου, ὅστις διήλθε μετ' αὐτοῦ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἀναγίνωσκε σὺ, ἐν ᾧ ἐγὼ θὰ ἐτοιμάζω τὸ τέιον».

Ἦρξισα φυλλολογῶν τὸν διὰ λευκῆς βύρσεως δεδεμένον γερμανικὸν τόμον, ἐν ᾧ ὁ πιστὸς ἑταῖρος τοῦ μουσουργῶ σημειοὶ λεπτομερῶς ὅσα τῷ διηγήθησαν περὶ αὐτοῦ ἡ ὅσα αὐτὸς εἶδεν. Αἱ λεπτομέρειαι ἐκεῖναι αἱ θετικώταται δὲν μοι ἐφαίνοντο πλέον τόσον γυδαῖαι. Ἡ ψυχὴ τὴν ὀποῖαν ἄρτι εἶχον ἰδοὶ ἐξηγιένεζε τὰ περὶ αὐτὴν. Ἐπανεβλεπον τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ παλαιῷ του μακρῷ ἐπανωφορῶ, ὑπὸ τὸν πεπιεσμένον του πῖλον, μὲ τοὺς χονδρούς του ὤμους, τὴν ἀπεριποίητον γενειάδα του, τὴν μακρὰν του κόμην, βαδίζοντα γυμνόποδα ἐν τῇ δρόσῳ τῆς πρωίας, μουσουργῶντα τὸν *Φιδέλιον* ἡ τὸν *Χριστὸν* εἰς τὸ ὄρος τῶν *Ἐλαιῶν*, ἐπὶ πρέμνον ὅταν ἐξεφύοντο δύο κορμοὶ δρυός, προχωροῦντα εὐθὺ ἐνώπιόν του, χωρὶς νὰ βλέπῃ τὰ κοιλώματα ἡ νὰ αἰσθάνηται τὴν κακοκαιρίαν, ἐπανερχόμενον τὸ ἐσπέρας εἰς δωμάτιον ἐν ἀταξίᾳ· ἐπανεβλεπον τὰ βιβλία φύρδην μίγδην κατὰ γῆς, τὰς κενὰς φιάλας, τὰ λείψανα τοῦ γεύματός του, καὶ τὰς τυπογραφικὰς διορθώσεις ἐντιμὴ γωνία, τὴν εἰς ῥὴ λειτουργίαν χρησιμεύουσαν ὡς περικάλυμμα εἰς σκευὴς τι μαγερικῶν, τὸν ἐπανεβλεπον σκυθρωπὸν, ὑποχονδρικόν, καὶ αἰφνης καταλαμβανόμενον ὑπὸ ὑπερβολικῶν ὀρμῶν χαρᾶς καὶ διατρέχοντα τὸ κλειδοκύμβαλον μετὰ τρομεροῦ μορφασμοῦ· σιγλὸν, ἀκρωόμενον τῶν μελοδραμάτων μετὰ τῆς ἀκινήσεως παγόδας, κατ' ὅλα δυσανάλογον καὶ ἀκατάλληλον νὰ συμβιβασθῇ πρὸς τὸν βίον. Ἄλλ' ἐνόουν ἐπίσης ὅτι πᾶσαι αὐταὶ αἱ παραδοξότητες ὡς μόνον αὐτῶν πηγὴν εἶχον μέγιστον βαθμὸν γενναιότητος καὶ μεγαλείου. Ἐξῆσεν ἐν τῷ ἰδανικῷ κόσμῳ, ὃν περιγράφουσιν ὁ Πετράρχης καὶ ὁ Δάντε, καὶ τὸ πάθος του κατ' οὐδὲν ἐμείωσε τὴν αὐστηρότητά του. Μὴ δυνάμενος νὰ νυμφευθῇ, διέμεινεν ἀγνός, καὶ ἡγάπησεν ἀγνός ὅπως ἔγραψε Ἡσθάνετο φρίκην πρὸς τοὺς ἀσέμνους λόγους, καὶ ἔψεγε τὸν *Don Juan* τοῦ Μότσαρτ, οὐ μόνον διότι ἀνεύρισκεν ἐν αὐτῷ τὸν ἰταλικὸν τύπον, ἀλλὰ καὶ ἀδιότι ἡ ἱερὰ τέχνη δὲν πρέπει νὰ ἐκπορευθῆται ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ διερμηνεύη τοσοῦτον σκανδαλώδη ἱστορίαν». Ἐπεδείξατο τὸ

αὐτὸ ὕψος τῆς ψυχῆς καὶ κατὰ τὰς ἄλλας μεγάλας περιστάσεις τοῦ βίου, ὑπερήφανος πάντοτε πρὸ τῶν ἡγεμόνων, περιμένων νὰ τὸν χαιρετήσωσιν αὐτοὶ πρῶτοι, τηρῶν τὴν αὐτὴν συμπεριφορὰν πρὸ τῶν μεγάλων, χαρακτηριστικῶν ὡς προδοσίαν καὶ ψεῦδος τὰς φιλοφρονήσεις τῆς κοινωνίας, καὶ ὡς ῥουσσῶ τις ἢ Πλάτων ἐλπίζων εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν δημοκρατίας τινός, ἥτις θὰ καθίστα πάντας τοὺς ἀνθρώπους πολίτας καὶ ἥρωας. Εἰς τὰ μυχιαίτατα τῆς καρδίας του ἔζη, ὡς ἐν βωμῷ, ὁρμὴ ἐξοχοτέρα ἔτι, ἢ τοῦ θείου. Κατ' αὐτὸν, αἱ διαφοραὶ τέχναι καὶ γλῶσαι τῶν ἀνθρώπων δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ἐκφράσωσιν. Μόνη ἢ μουσικὴ, ἠδύνατο νὰ τὴν ἐκφράσῃ. Εἰς σελίδα τινὰ ἀναγινώσκω ἐπιγραφὴν ἣν ἀντέγραψεν ἀπὸ ἀγάλματος τῆς Ἰσίδος. «Εἶμαι τὸ ὄν, τὸ προὐκ καὶ τὸ ἐσόμενον». Ἡ παλαιὰ σοφία τῶν Φαραῶ εὔρε μόνη φράσιν τόσον ὑψηλὴν ὅσον καὶ ἡ σκέψις τοῦ μουσουργοῦ.

Κατέθηκα τὸ βιβλίον· ὁ Γουλιέλμος τὸ ἀνέλαβε καὶ ἀνεζήτησε σελίδα τινὰ.

— Ἀνάγνωθι καὶ τοῦτο, μοι εἶπε, πρέπει νὰ ἔχῃς περὶ αὐτοῦ πλήρη ἰδέαν.

Ἦτον ἡ διαθήκη του, ἰδοὺ δὲ ἡ πρώτη σελὶς αὐτῆς.

«Ὡς εἶς, ἀνθρώποι οἵτινες μὲ θεωρεῖτε ὡς δυστροπὸν καὶ μισάνθρωπον, πόσον μὲ ἀδικεῖτε! Ἄγνοεῖτε τὴν μυστικὴν αἰτίαν δι' ἣν φαίνομαι τοιοῦτος. Ἡ καρδία μου καὶ ἡ διάθεσίς μου ἐκ παιδικῆς μου ἡλικίας τείνουσι πρὸς τὸ τρυφερὸν αἰσθημα τῆς ἀγάπης· νὰ ἐκτελέσω δι' ἑαυτοῦ μεγαλουργήματα ἰδοὺ πρὸς τι ἀνέκαθεν ἔρρεπον. Ἀλλὰ φαντάσθητε μόνον ὅτι ἀπὸ ἐξ ἑτῶν προσεβλήθη ὑπὸ ἀνιάτου πάθους, ὅπερ ἰατροὶ ἀμαθεῖς ἐδεδίωσαν, καὶ ὅτι ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἀπελπίζομενος νὰ ἴδω αὐτὸ μειούμενον, εἶμαι τέλος ἠναγκασμένος νὰ θεωρῶ αὐτὸ ὡς μέλλον νὰ διαρκέσῃ πάντοτε. Γεννηθεὶς μετὰ ἰδιοσυγκρασίας δραστηρίας καὶ πυρώδους, μετὰ πάθους μάλιστα ἀγαπῶν τοὺς ἀντιπερισπασμούς τῆς κοινωνίας, ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρθῶ ἐξ αὐτῆς νέος καὶ νὰ διὰγω βίον μονήρη. . . . Μοι ἦτον ἀδύνατον νὰ εἶπω πρὸς τοὺς ἀνθρώπους—Ὁμιλήσατε δυνατώτερα, φωνάζατε διότι εἶμαι κωφός. Ἄχ! πῶς μοι ἦτο δυνατόν νὰ ὁμολογήσω τὴν ἀσθένειαν αἰσθήσεως, ἥτις ἔπρεπε νὰ ᾗ τόσον τελεία ἐν ἐμοί, ἣν εἶχον ἄλλοτε ἐν μεγίστῃ ἐντελείᾳ, ἐν ἐντελείᾳ ἣν ὀλίγοι ἀνθρώποι τοῦ ἐπαγγέλματός μου ἔχουσι σήμερον ἢ ἔσχον ποτέ. Ὡ! μοι εἶνε ἀδύνατον τοῦτο! Πάντοτε σχεδὸν μόνος, ἐκτός ὅταν ἡ ἐσχάτη ἀνάγκη μὲ ὤθῃ, τολμῶ μόλις νὰ εἰσελθῶ εἰς ὄμιλόν τινα. Πρέπει νὰ ζῶ ὡς ἐξόριστος· ἂν πλησιάζω εἰς ὄμιλόν τινα, περιρρέομαι ὑπὸ τοῦ ἰδρωτός τῆς ἀγωνίας, φοβοῦμαι μὴ ἐνοήσωσι τὴν κατάστασίν μου. Ἀλλ' ὅποια ταπεινώσεις! ὅταν τις ἀκούῃ πλαγίαιον μακρόθεν καὶ ἐγὼ δὲν ἀκούω τίποτε, ὅταν τις ἀκούῃ

ποιμένας ἄδοντας καὶ ἐγὼ δὲν ἀκούω τίποτε! Τοιαῦτα γεγονότα μὲ ἔφερον σχεδὸν εἰς ἀπελπισμόν· μικροῦ δεῖν νὰ θέσω τέρμα εἰς τὸν βίον μου. Ἡ τέχνη, μόνη ἢ τέχνη μὲ ἐκράτησε. Ἄχ! μοι ἐφαίνετο ἀδύνατον νὰ ἐγκαταλίπω τὸν κόσμον πρὶν παραγάω εἰς φῶς ὅ,τι εἶχον ἀποστολὴν νὰ ἐκτελέσω!»

— Τώρα, μοι εἶπεν ὁ Γουλιέλμος, ἀκουσε. Καὶ ἤρχισε τὸ τελευταῖον τεμάχιον τῆς τελευταίας σονάτας.

Εἶναι φράσις συνεχῆς, βραδεία, ἀπειρον ἐγκλείουσα θλιβερότητα, ἥτις ἔρχεται καὶ ἐπανέρχεται ἀκαταπαύτως, ὡς μοναδικὸς καὶ μακρὸς ὀλολυγμός. Ἐπ' αὐτὴν παρέλκουσι τόνοι ἐσβεσμένοι· ἕκαστος τόνος παρατείνεται ὑπὸ τοῦ ἐπακολουθοῦντος καὶ λήγει ὑποκώφως, ὅμοιος πρὸς κραυγὴν περατουμένην διὰ στεναγμοῦ· οὕτως ὥστε πᾶσα παραφορὰ ὀδύνης ἔχει ὡς συνοδίαν τὰ παλαιὰ παράπονα καὶ ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην ἐκείνην θρηνηθῆσαν διακρίνει τις τὴν ἐξασθενήσαν ἠχὴ τῶν πρώτων ὀδυνῶν. Οὐδὲν τὸ τραχὺ ἐν τῷ παραπόνῳ τούτῳ· οὐδεμία ἀγανάκτησις, οὐδεμία διαμαρτυρία. Ἡ καρδία ἥτις ἐκπέμπει αὐτὴν δὲν λέγει ὅτι εἶναι δυστυχῆς, ἀλλ' ὅτι ἡ εὐτυχία εἶνε ἀνέφικτος· καὶ ἐν τῇ ἐγκαρτερήσει ταύτῃ ἀνευρίσκει τὴν γαλήνην. Ὡς δυστυχῆς τις συντριβεὶς ἔνεκα μεγάλῃς πτώσεως, κατακειμένος ἐκτάδην ἐν τῇ ἐρήμῳ, βλέπει τοὺς ἀπαστράπτοντας ἀδάμαντας τοῦ οὐρανοῦ σπινθηροβολοῦντας ἐπὶ τοῦ θόλου τῆς τελευταίας του νυκτός, λησμονεὶ ἑαυτὸν, δὲν μεριμνᾷ πλέον νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ ἀνεπανόρθωτον· ἡ θεία τῶν ὄντων γαλήνη διαχέει ἐν αὐτῷ μυστικὴν τινα γλυκύτητα, οἱ βραχιόνες του αἵτινες δὲν δύνανται πλέον νὰ ὑπανεγείρωσι τὸ μεμωλωπισμένον σῶμά του, ὀρέγονται ἔτι καὶ ἀνατείνονται πρὸς τὴν ἄρρητον καλλονὴν, ἥτις λάμπει διὰ μέσου τοῦ μυστηριώδους σύμπαντος. Ἀνεπαίσθητος τῆς ὀδύνης τὰ δάκρυα στεριεύουσι ὅπως ἀφήσωσι νὰ ρεῦσωσι τὰ τῆς ἐκστάσεως, ἢ μᾶλλον ἀμφότερα συγχέονται εἰς ἀγωνίαν πλήρη τέρψεως ἀνεκλαλήτου. Ἐνίοτε ὁ ἀπελπισμὸς ἐκρήγνυται, ἀλλ' ἡ ποίησις παραχρῆμα ἐπέρχεται ἀθρόα, καὶ οἱ θλιβερώτατοι τῶν φθόγγων κυματισμοὶ ἐξέρχονται περιβεβλημένοι διὰ μεγαλοπρεπείας τόσῳ παραδόξῳ συμφωνιῶν, ὥστε θεσπέσιόν τι ἐπιπλέει καὶ καλύπτει τὰ πάντα διὰ τῆς ἰσχυρᾶς του ἀρμονίας. Τέλος μετὰ μεγάλην βοὴν καὶ μεγάλην πάλιν τὸ θεσπέσιον τοῦτο ἐπικρατεῖ· τὸ παράπονον μετατρέπόμενον καθίσταται ὕμνος εὐστροφος καὶ ἀρμονικὸς παραφερόμενος εἰς συναυλίαν θριαμβευτικῶν φθόγγων. Περὶ τὸ ἄσμα, ὑψηλὰ, χαμηλὰ, ἀναθρώσκει χορὸς ἀναφωνήσεων, ὅστις βαίνει ἐπαυξάνων, ὅστις ἐξογκοῦται, ὅστις διπλασιάζει ἀκαταπαύτως τὴν ὁρμὴν του καὶ τὴν εὐθυμίαν του. Τὸ κλειδοκύμβαλον δὲν ἀρκεῖ πλέον, δὲν ὑπάρχει φωνὴ μὴ συμμετέχουσα τῆς ἐορτῆς ταύ-

τῆς· αἱ σοβαρότεροι ἐνυπάρχουσι μετὰ τῶν κραυγῶν των, αἱ ὑψηλότεραι μετὰ τῶν κηλαθημάτων των, πᾶσαι ὁμοῦ συνηθροισμέναι ἐν μιᾷ καὶ πολλαπλῇ φωνῇ ὡς τὸ ἀκτινοβόλον ἐκεῖνο ῥόδον, ὅπερ εἶδεν ὁ Δάντε καὶ οὐτινος ἐκάστη ψυχὴ ἀπετέλει ἕκαστον φύλλον. Ἄσμα εἰκοσι φθόγγων παρήγαγε τόσον ἀντιθέτους συγκινήσεις . . .

Ὡ δύναμις ἀκατανίκητος τῆς ἐπιθυμίας καὶ τοῦ ρεμβασμοῦ! μάτην πειρώμεθα νὰ σὲ κατακλείσωμεν εἰς τὰ μυχιαίτατα ἡμῶν ἀδύνατον νὰ σὲ ἐξαφανίσωμεν. Τριάκοντα ἔτη ἐργασίας, ἀριθμῶν καὶ πείρας ἐπεσωρεύθησαν ἐπὶ τῆς πηγῆς· τὴν νομίζει τις ἀποξηρανθεῖσαν, καὶ αἴφνης ἄμα τῇ συνεπαφῇ μεγάλῃς τινός ψυχῆς ἀναβρύει ζωηρὰ ὑπέροπος· τὸ πρόχυμα διερράγη, καὶ αἱ βαρεῖαι, αἱ στερεῶς συγκεκολλημέναι ὕλαι δι' ὧν ἦτον ἐμπεφραγμένη ἡ ἔξοδος, ἀνατιναχθεῖσαι ὑπὸ τῆς διαρρήξεως, ἐπαυξάνουσιν ἔτι τὴν δύναμιν τοῦ ρεύματος. Κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν ἐπανέβλεπον τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ τὰ τοπεῖα τῶν Ἰνδιῶν, μόνον ἄξια διὰ τῆς σφοδρότητος τῶν ἀντιθέσεων των νὰ παράσχωσιν εἰκόνας τοιαύτης μουσικῆς. Κατὰ τὴν στιγμὴν τῶν ἐτησίων ἀνέμων τῶν Ἰνδιῶν, τὰ συνεπισσεσσωμένα νέφη ἀποτελοῦσιν αἰθαλώδη τοῖχον διεξαπλούμενον ἐφ' ὄλου τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅλης τῆς θαλάσσης· ἐπὶ τοῦ ἀναθρακώδους τούτου ὄγκου, οἱ λάροι ἵπτανται κατὰ γαλιάδας, καὶ ἡ τρομερὰ μαυρίλα, ὑπὸ τῶν λευκῶν πτερῶν διαστίζομένη, προχωρεῖ πρὸς τὴν γῆν ἐξαφανίζουσα τὸ διάστημα καὶ κατακλύζουσα διὰ τοῦ ἀτμοῦ τῆς τῆς ἀκρωτήρια. Κατὰ τελευταίαν τινὰ ὥραν ἡμέραν εἶδον μακρόθεν τὰς Μαλδίβας, δωδεκακισχίλια νησίδρια ἐν ἀδαμαντίνῃ θαλάσσῃ· πάντα σχεδὸν εἰσὶν ἔρημα· τὸ κύμα καθυδεῖ ἐντὸς τῶν ὀρμίσκων των, ἢ περιβάλλει αὐτὰ δι' ἀργυρῶν κροσσῶν. Ὁ ἥλιος ρίπτει κατὰ δραγμάς τὰ πυρώδη του βέλη· εἰς τὰς δίνας τῶν πορθμῶν ρεύματα χρυσοῦ ἀπέφθου ἀναθρόσκουσι ἐκτῶν συναντωμένων κυμάτων. Ἡ μεγάλη θαλασσία θόνη διαυλακουμένη ὑπὸ ἀνεοστροβίλων ὁμοιάζει πρὸς μέταλλον ἄρι ἐξελθὸν τοῦ σιδηρουργείου πλήρες ἐγκαύστων ἀραβουργημάτων· μυριάδες ἀστραπῶν σπινθηροβολοῦσιν ἐπὶ τῶν ὠτων τῆς. Θὰ ὑπέθετέ τις ὅτι βλέπει θησαυρὸν Ἰνδοῦ ἡγεμόνος, ὅπλα καὶ κοσμήματα, ἐγχειρίδια μὲ λαβὰς ἐκ μαργάρου, ἐνδύματα συναρραμένα ἐκ σακπερίων, σμαραγδίνους πτεροβυσάνους ἐπὶ περικεφαλαίων, ζώνας χρυσαῖς, μετάξας ἀνοικτοῦ χρώματος χρυσοῦ διακεκεντημένας καὶ ἀστεροειδῶς διὰ μαργαριτῶν διακεκοσμημένας. Τὸν οὐρανὸν δὲ ἐκείνον μὲ τὴν φλογεράν του λευκότητα πρὸς τί νὰ τὸν συγκρίνω;

Ὅταν νεαρὰ καὶ περικαλλῆς γυνὴ, ἀνθρᾶ τὴν ἡλικίαν καὶ φρικιώσα ἐξ ἡδονῆς, καταστόλιστος διὰ τὸν γάμον τῆς ἐφόρεσε τὴν χρυσοῦν τῆς κτέ-

να ἐπὶ τῆς κόμης, τὰ ἐκ μαργαριτῶν περιδέραια εἰς τὸν τράχηλον, τὰ ἐκ βουβινίων ἐνώτια εἰς τὰ ὠτά τῆς, ὅταν πάντα τῆς ἀδαμαντοθήκης τῆς τὰ κοσμήματα καταυγάζουσι διὰ τῶν φλογῶν των τὸ ζῶν ῥοδόχρουν τῆς σαρκὸς αὐτῆς, πολλάκις προσαρμύζει εἰς τὸ μέτωπόν τῆς κυματίζοντα λευκὸν πέπλον· ἀλλὰ τὸ πρόσωπόν τῆς πληροῖ αὐτὸν φωτὸς, καὶ τὸ διαφανὲς ὕφασμα ὑφ' ὃ φαίνεται κρυπτομένη, ἀποτελεῖ λαμπρότητα περιυγάζουσαν αὐτήν. Τοιαύτη ἡ θάλασσα ἐκείνη ὑπὸ τὸν οὐρανόν τῆς, ἐν τῇ ἀφθονίᾳ τῆς ρευστῆς ἐκείνης λάμψεως, παρὰ τὴν ἀντίθεσιν τῶν πελιδνῶν νεφῶν, θελκτικὴ καὶ θεσπέσια ὡς ὁ θεὸς ὕμνος τοῦ μεγάλου τούτου ἀνθρώπου μετὰ τὴν μακρὰν τοῦ ἀπελπισμοῦ του νύκτα. Καὶ αὐτὴ ἐπίσης ταράττει πολὺ, εἶνε ὑπὲρ τὸ δέον ὠραία, διεγείρει ἐν ἡμῖν κατὰ συμπάθειαν, ὅ,τι καὶ οὐτός. Ἐνώπιον τούτου ὡς ἐνώπιον ἐκείνης παύει τις ἀκούων ἢ βλέπων πράγμα τι μεμονωμένον, περιορισμένον τι ὄν, τμημὰ τι τῆς ζωῆς. Τὸν παγκόσμιον χορὸν τῶν ζώντων αἰσθάνεται τις ἀγαλλόμενος ἢ θρηνηδοῦντα, τὴν μεγάλην ψυχὴν ἧς ἡμεῖς εἴμεθα αἱ σκέψεις, τὴν φύσιν ὀλόκληρον ἀκαταπαύτως τραυματιζομένην ὑπὸ τῶν ἀκρωτηριαζουσῶν ἢ κατασυντριβουσῶν αὐτὴν ἀναγκῶν, ἀλλὰ παλλομένην ἐν τῷ κόλπῳ τῆς κηδείας τῆς καὶ ἐν μέσῳ μυριάδων νεκρῶν ἐπιστρωννυόντων αὐτήν, ἀνατείνουσιν πάντοτε πρὸς οὐρανὸν τὰς χεῖράς τῆς πλήρεις νέων γενεῶν, μετὰ τῆς ὑποκόφου, τῆς ἀνεκφράστου, τῆς ἀείποτε κατασελλομένης καὶ ἀείποτε ἀναβωσῆς κραυγῆς τῆς ἀκορέστου ἐπιθυμίας.

Ἐθεώρουν τὸν Γουλιέλμον· εὐρισκόμεθα σχεδὸν ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει καὶ προῦχωρήσαμεν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἕτερον. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ, ὀλίγον ἔλειψε νὰ προστρίψωμεν πρὸς ἀλλήλας τὰς γεροντικὰς μας μορφάς· ἀλλ' ἐμαντεύσαμεν τὴν ἰδέαν ἡμῶν, ἐγὼ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐκεῖνος εἰς τοὺς ἰδικούς μου, καὶ ἐμειδιάσαμεν· εἶνε ἱκανὸν νὰ τείνωμεν τὰς χεῖράς μας ἐν τῇ ἡλικίᾳ μας. Ἐπὶ τούτῳ ἀνεχώρησα χωρὶς νὰ εἶπω τίποτε. Μοι φαίνεται ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην παρεσκευάσαμεν τὸ τέιον, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐπίομεν...

Α. Π. ΚΟΡΥΤΙΑΝΗΣ.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ].

Συγγραμ. 182 σελ. 820 τῶν 18' τόμου.

Βῆμα ἀπότομον καὶ σταθερὸν ἤχησεν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ διαδρόμου καὶ τὸ ἀναγγεληθὲν πρόσωπον εἰσῆλθε στρατιωτικῶς. Ἐφόρει ὑψηλὰ στρατιωτικὰ ὑποδήματα μὲ περνεστῆρας καὶ εἰς τὴν χεῖρα ἐκράτει τὸν πῆλον καὶ τὸ μαστίγιόν του. Καίτοι δὲ καταβεβλημένος ἐκ τῆς κακοπαθείας καὶ τῶν ὀλίψεων, ἐφαίνετο μόλις τριακοντούτης. Εἶχε τὸ μέτωπον ὑψηλόν, ἐπ' αὐτοῦ

δὲ διέκρινέ τις προώρους τινὰς ρυτίδας· τὰς παρειαῖς ἰσχνὰς, τοὺς ὀφθαλμοὺς βυθισμένους ἐντὸς τῶν κογχῶν, τὰ χεῖλη λεπτὰ καὶ ὠχρὰ, σκιαζόμενα ὑπὸ πυκνοῦ καὶ μελαγχροῦ μύστακος, τὸ ὕφος εἰλικρινές, καὶ ἀποφασιστικόν, τὴν στάσιν ὑπερήφανον, ὀλίγον τι ἀγέρωχον μάλιστα. Ἄλλ' ἢ φυσιογνωμία τοῦ ἤτο ἐξ ἐκείνων, ἃς ὁ μὲν κόσμος θεωρεῖ μᾶλλον ὡς δυσειδεῖς, οἱ δὲ καλλιτέχναι ἔχουσι γενικῶς τὴν ἀδυναμίαν νὰ θεωρῶσιν ὠραίας. Μακρὸς κυανοὺς ἐπενδύτης, θυληκωμένος μέχρι τοῦ λαιμοῦ, περιέσφιγγε τὸ ὑψηλόν, εὐθὺ καὶ χάριεν αὐτοῦ σῶμα. Ἄμα δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἵθουσαν ἐκείνην, ἦν ἐφάνη ὅτι ἀνεγνώρισε, τὸ βλέμμα του ἐπραῦνθη καὶ ἡ καρδία του ἐταράχθη· ἀλλὰ συνελθὼν πάραυτα ἐκ τῆς ἀκουσίτου ἐκείνης συγκινήσεως, διήλθε βήματά τινα μακρὰν τῆς βαρωνίδος καὶ προσέκλινεν ἐλαφρῶς πρὸς αὐτήν· ἔπειτα δὲ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν μαρκήσιον·

— Εἶναι ὁ κύριος μαρκήσιος, πρὸς ὃν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὀμιλήσω, ἠρώτησε μετὰ ψυχρᾶς εὐγενείας ἀναμιμνησκούσης εἰσέτι τὴν ἔξιν τοῦ διατάσειν.

— Μάλιστα, κύριε, δύναμαι καὶ ἐγὼ νὰ ἐρωτήσω...

— Ἀμέσως, κύριε, ὑπέλαθε ψυχρῶς ὁ νεανίας. Ἄν δέ, ὡς ὑποθέτω, ἡ κυρία, πρὸς ἣν ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀποτεινῶμαι, εἶναι ἡ κυρία Βωμπέρ, τότε μείνατε, κυρία, προσέθηκε, δὲν εἰσθε διόλου περιττὴ μεταξὺ ἡμῶν.

Ἄκτις χαρᾶς ἔλαμψεν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς κυρίας Βωμπέρ, ἥτις νῦν καθυσόχασεν ἐντελῶς περὶ τῆς ἐπιτυχίας μάχης, ἥς ἡ ἰδία διέγραψε τὸ σχέδιον καὶ ἦν ἠδύνατο οὕτω νὰ διευθύνῃ ἡ ἰδία. Ἄφ' ἑτέρου ὁ μαρκήσιος ἀνέπνευσεν ἐλευθερώτερον, αἰσθανόμενος, ὅτι ἔμελλε νὰ ἐνεργήσῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τόσοσιν μεγάλου στρατηγοῦ.

— Κύριε, λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ καθίσητε, εἶπε καθήμενος ὁ ἴδιος ἀπέναντι σχεδὸν τῆς βαρωνίδος.

Ὁ νεανίας, λαβὼν τὴν ὑποδειχθεῖσαν αὐτῷ ἔδραν, ἐκάθισεν ἀποτόμως· ἀλλὰ σιγῇ ἐπίσημος ἐπεκράτησε μεταξὺ τῶν τριῶν ἐκείνων προσώπων· ὡς μεταξὺ δύο ἀντιπαρταταγμένων στρατῶν πρὶν ἢ δοθῇ τὸ σημεῖον τῆς μάχης. Ἐν τούτοις ὁ μαρκήσιος ἤνοιξε τὴν χροσὴν ταμβακοθήκην του, ἐβύθισεν ἐν αὐτῇ τὸν ἀντίχειρα καὶ τὸν λιγανὸν καὶ μετ' ἰδιαζούσης χάριτος, ἐντελῶς νῦν ἀπολεσθείσης, ἐπλήρωσε βραδέως καὶ βαθμηδὸν τὴν βίνα του δι' ἰσπανικοῦ ταμβακού.

— Κύριε, τῷ εἶπε, σὰς ἀκούω.

Ὁ νεανίας, μετὰ στιγμῶν τιῶν σκέψιν, ἐστήριξε τὸν βραχίονα ἐπὶ τῆς ἔδρας του καὶ στραφείς πρὸς τὸν γεραιὸν εὐπατρίδην.

— Κύριε μαρκήσιε, εἶπεν ὑψὸν ἐπιτακτικῶς τὴν φωνὴν ἰδού, τριάνοντα σχεδὸν ἔτη προσήλθον, ἀφ' οὗτου προσηνύοντο μεγάλα συμβάντα.

Ἡ Γαλλία τότε προσεδόκα· νέος ἤως ἐπεραίνετο ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος· νέος κόσμος ἔμελλε νὰ διανοιγῇ καὶ ὑπόκωφοι μυκῆται διέτρεχον τὸν ἀέρα διεγείροντες εἰς τὰς ψυχὰς χαρὰν καὶ τρόμον, ἐλπίδα καὶ ἀνησυχίαν. Ἄλλὰ φαίνεται ὅτι ὑμεῖς δὲν συγκαταλέγεσθε τότε μεταξὺ τῶν ἐλπίζόντων καὶ ἀγαλλομένων· διότι ἐνῶ ἡ πατρις ἐκινδύνευε, σὺ ἐγκατελείψατε αὐτήν καὶ ἐκρύβητε ἐπὶ ξένης. Ἐν τούτοις ἡ πατρις σὰς ἀνεκάλεσεν, ἀλλὰ σὺ εἰς ἐκωφεύσατε εἰς τὴν πρόσκλησίν της· οὕτω φαίνεται σὰς ἤρεσκεν αὐτὴ λοιπὸν ἐδήμεισε τὰ ὑπάρχοντά σας, διότι τοῦτο ἦτο δικαίωμα της.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ μαρκήσιος λησμονήσας τὸ πρόσωπον, ὕπερ, καίτοι χωρὶς νὰ παραδεχθῇ ἀναφανδὸν, ἀνέλαθε νὰ ὑποκριθῇ, ἀνεπήδησεν ἐπὶ τῆς ἔδρας του ὡς πληγωθεὶς αἰγίγρος. Ἄλλ' ἐν βλέμμα τῆς κυρίας Βωμπέρ ἀνεχαίτισεν αὐτόν.

— Τὰ ὑπάρχοντά σας ἐκεῖνα, γενόμενα ἰδιοκτησίᾳ ἐθνικῇ, ἰδιοκτησίᾳ νόμιμος καὶ ἀδιαφιλονείκητος, τὰ ἠγόρασαν εἰς τῶν ἐνοικιαστῶν σας μετὰ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου του· καὶ ἀφοῦ ἐργάσθη καὶ ἐμόχθησεν, ἀφοῦ μετὰ εἴκοσι πέντε ἔτων ἀγῶνας καὶ προσπαθείας συνέρραψεν, οὕτως εἶπεν, τεμάχιον πρὸς τεμάχιον, τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν προγόνων σας, τότε, ἐνῶ σὺ εἰς ἐκείνησθε ἐκεῖ πῆραν μετ' ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας οὐδὲν πράττων, ἐὰν οὐχὶ ἀποτεινὼν εὐχὰς ἐναντίον τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Γαλλίας, τότε ἐκεῖνος ἀπογυμνωθεὶς αὐτῆς, ὡς ἀπογυμνοῦται τις τοῦ ἐπανωρορίου του, σὰς τὸ ἀπέθηκεν ἐπὶ τῶν ὤμων.

— Διάβολε! ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος μὴ κρατούμενος πλέον.

Ἄλλὰ δεύτερον βλέμμα τῆς κυρίας Βωμπέρ τὸν ἐκράτησε καὶ τὸν ἐκάρφωσεν ἄφρονον ἐπὶ τῆς ἔδρας του.

— Τί ἐγοήτευσεν τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, τὸν οὐδὲν ὀφείλοντα ὑμῖν τὸν μὴ ἀγαπῶντα ὑμᾶς, ὥστε νὰ φθάσῃ εἰς τόσοσιν μέγαν βαθμὸν γενναϊοδωρίας, αὐταπαρνήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ; Τί ὤθησεν αὐτόν νὰ ἐγκαταλείψῃ εἰς χεῖράς σας, τὴν διὰ τῆς ἐργασίας ἠγιασμένην ἐκείνην περιουσίαν, τὴν μόνην περιουσίαν, ἣν ὁ Θεὸς ἀναγνώριζε καὶ εὐλογεῖ; Τοῦτο δύνασθε ἴσως σὺ εἰς νὰ μετ' ἐπληροφρήσητε. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὕπερ δύναμαι νὰ σὰς βεβαιώσω ἐγὼ, εἶναι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ζῶντος τοῦ υἱοῦ του, οὐτε ἐνδιεφέρετο κἂν ἐὰν ὑπάρχετε. Ἐν τούτοις ἀπέθανε χωρὶς νὰ κρατήσῃ οὐτε μίαν γονίαν γῆς διὰ τὸν ἔσχατον αὐτοῦ ὕπνον, ἀπέθανε, ἀφίρων ὑμᾶς ἰδιοκτήτην ἀμέριμον περιουσίας, ἥτις οὐδὲν ἄλλο ἐστοίχησεν ὑμῖν, εἰ μὴ τὸν κόπον ν' ἀνοίξητε τὴν χεῖρά σας καὶ νὰ τὴν λάβητε.

Ὁ μαρκήσιος ἔμελλε νὰ ἀπαντήσῃ, ἀλλ' ἡ βαρωνὶς διέκοψεν αὐτόν καὶ πάλιν, ἢ μᾶλλον ἐπέβαλεν αὐτῷ σιγὴν.

— Ἀφοῦ μοι ἐπιτρέψατε νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν συνέντευξιν ταύτην, εἶπε διὰ τῆς γλυκυτέρας φωνῆς της καὶ μετ' ὕφος λεπτοτάτης εὐγενείας, δεχθῆτε κύριε, νὰ λάβω καὶ ἐγὼ μέρος. Δὲν θέλω προσπαθῆσαι νὰ ἐπαναλάβω ἐκφράσεις σὰς τινὰς ἐγγικτικᾶς. Εἰσθε νέος καὶ ἡ ἡὼς ἐκεῖνη, περὶ ἧς μᾶς ὀμιλήσατε, ἐὰν εἶδατε αὐτὴν ἀνατέλλουσαν γνωρίζετε ὡς ἡμεῖς, ὅτι ἦτο ἡὼς αἵματος. Ὅσον διὰ τὰς παρατηρήσεις σας, ὅτι ἐγκατελείψαμεν τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας καὶ ἐκωφεύσαμεν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς πατρίδος, μᾶς εἶναι συγχωρημένον, κύριε, νὰ μειδιάσωμεν· διότι ἐὰν ἤρχοντο νὰ σὰς εἴπωσιν, ὅτι τὸ μέγαρον τοῦτο ἐπαπειλεῖ νὰ πέσῃ εἰς ἐσείπια, ἐκτὸς δάπεδον τοῦτο ἔτρεμεν ὑπὸ τοὺς πόδας μας καὶ ἡ ὀροφὴ ἔτοιμος ἔτριζεν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς μας, ἠθέλετε τότε μείνει ἀτάραχος ἐπὶ τῆς ἔδρας ταύτης; Ἐὰν ὁ δῆμιος, τὸν πέλεκεν κρατῶν ὀπισθὲν του κεκρυμμένον, σὰς ἐκάλει μετ' ὀμίαν προσηυμένης ἀγαθότητος, ἠθέλετε τρέξει πρὸς αὐτόν; Ἄλλ' ἃς ἀφήσωμεν τὰ παιδαριώδη ταῦτα καὶ ἃς προσθέσω μίαν ἔτι λέξιν.

Μᾶς αἰτιάσθε, ὅτι ἐν τῇ ἐξορίᾳ ἀπατεινάμεν εὐχὰς ἐναντίον τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι πλάνη, κύριε. Πρώτην ἠδὴ φοράν σὰς βλέπομεν καὶ δὲν γνωρίζομεν οὕτε τις εἴσθε, οὕτε ποῖον συμφέρον σὰς ἔφερον ἐδῶ· ἀλλ' αἰσθανόμεθα ὅτι δὲν εἰσθε ἐκ τῶν φίλων μας καὶ ἡ εὐγένεια τῶν τρόπων σας καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ σας μᾶς ἐπιβάλλει ἐπιθυμίαν νὰ κερδήσωμεν τοὐλάχιστον τὴν ὑπόληψιν σας ἐν ἐλπίσει τῆς συμπαθείας σας. Πιστεύσατε λοιπὸν, ὅτι μεταξὺ τῶν μεταναστῶν, τῶν ὑπὲρ τὸ δέον ἴσως συκοφαντηθέντων, ὑπῆρχον καρδίαι εὐγενεῖς καὶ μεγάλαι, ἀγαπῶσαι τὴν πατρίδα καὶ ἐπὶ ξένης γῆς. Μάτην ἡ πατρις μας ἀπέριψεν ἐκ τῶν κόλπων της· ἡμεῖς ἐλατρεύομεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ μας. Ἐρωτήσατε τὸν μαρκήσιον, ἐὰν αἱ εὐχαὶ μας δὲν παρεκλόουθησαν τὴν ἀγνώμονα καὶ περιλημένην ἐκείνην πατρίδα εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς ἐστρατείας, εἰς ὅλα τὰ πεδία τῆς μάχης! Ἄς σὰς εἴπῃ, ἐὰν ὑπάρχη εἰς ἐκ τῶν θειάμβων της, μὴ διεγείρας ὑπερηφάνειαν ἐν τῇ καρδίᾳ μας! Ἡ μάχη τοῦ Ροκροῦ δὲν σμικρύνει διόλου τὴν τοῦ Ὁρστερλίτς καὶ ἡ τῆς Μπουβὶν καὶ τοῦ Μαρρέγκω εἶναι μάχη ἀδελφῶν. Δὲν συνέβησαν μὲν ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημαίαν, ἀλλὰ πάντοτε ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς τροπαιοῦχου Γαλλίας.

— Καλλίστα, εἶπεν ὁ μαρκήσιος, ἀνοίγων τὴν ταμβακοθήκην του.

Καὶ ἐνῶ ἔφερε τὴν καστανόχρου κόνιν εἰς τὴν βίνα του, ἐνδομύχως ἐψιθύρισεν·

— Ἀναμφιβόλως ἡ βαρωνὶς, ἔχει τὸν διάβολον μέσα της.

— Καὶ τώρα, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία Βωμπέρ, ἀφοῦ ἄπαξ ἐξωφλήσαμεν τὸν μικρὸν τοῦτον λογαριασμόν, ἐὰν μὲν ἤθελετε νὰ μᾶς ὑπενθυμίσθητε

τὰ ὅσα ὀφείλομεν εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀγαθοτάτου τῶν ἀνθρώπων, ἐὰν εἰς τοῦτο μόνον περιορίζεται ἡ ἐντολή σας, θέλω, προσθέσει, κύριε, ὅτι εἶναι αὕτη εὐγενὴς ἐντολή, ἀναμφιβόλως, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξεπληρώσαμεν τὰ χρεῖα μας ἐκεῖνα, νομίζω ὅτι ἐκάμετε κόπον ἀνωφελῆ. Τέλος, ἐὰν ἐπιμένετε νὰ μάθητε τί γόητρον ὑπέστη ὁ κύριος Σταμπλῆ, ὥστε νὰ ἀποκαταστήσῃ πάλιν εἰς τὰς ἰδιοκτησίας της οἰκογένειαν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἐπιδαφιλεύσασαν εὐεργεσίας εἰς τοὺς προγόνους του, θέλω σὰς εἶπει, ὅτι δὲν ὑπήκουσεν εἰ μὴ εἰς τὰς ἐμπνεύσεις τῆς εὐγενεῖς ψυχῆς του. Σὺ μὲν βεβαιούτε, ὅτι ὁ Κύριος Σταμπλῆ ζῶντος τοῦ υἱοῦ του, οὐδ' ἐσκέπτετο κἂν ἐὰν ἡ οἰκογένεια αὕτη ὑπῆρχεν· ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι συκοφαντεῖτε τὴν μνήμην του. Ἐὰν ὁ υἱὸς του ἐπανήρχετο ἐν μέσῳ ἡμῶν...

Ἐὰν ὁ υἱὸς του ἐπανήρχετο ἐν μέσῳ ἡμῶν! ἀνεκράξεν ὁ νεανίας κρατῶν τὴν δογῆν του. Ἄς ὑποθέσωμεν ἀληθῶς, ὅτι ἐπανερχεται· ἃς ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ νεανίας ἐκεῖνος δὲν ἐφρονεῖτο ὡς ἐνόμισαν, ὡς νομίζουσιν εἰσέτι· ἃς ὑποθέσωμεν ὅτι ἐκληθεὶς ὡς νεκρὸς καὶ ἐγκαταλειφθεὶς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, συνελήφθη ζῶν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ὅτι ἔσφαραν αὐτόν ἀπὸ στέπνης εἰς στέπνην, μέχρι τῶν ἐνδοτέρων τῆς Σιθρίας. Μετὰ δὲ ἐξ ἑτῶν τριμερῶν αἰχμαλωσίαν εἰς τὰς παγετώδεις ἐκεῖνας χώρας, ὑπὸ τὸν σιδηροῦν ἐκείνον οὐρανὸν, ἐλευθερωθεὶς τέλος, διαφεύγει καὶ ἔρχεται νὰ ἐπανιδῇ τὴν πατρίδα του καὶ τὸν γέροντα πατέρα του, ὅστις οἶμοι, δὲν περιμένει πλέον αὐτόν! Ἀναχωρεῖ! διέρχεται ἐρημωμένως πεδιάδας· ἐπαίτεῖ καθ' ὁδὸν τὸν ἄστον του φαίδρος, διότι τέρμα τῆς μακρᾶς ὁδοπορίας του εἶναι ἡ Γαλλία· καὶ ἠδὴ βλέπει γοητευτικὸν κατωτρισμὸν, νομίζει ὅτι διακρίνει μακρὰν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος τὴν πατρικὴν στέγην καὶ καπνὸν ἀναθρόσκοντα ἀπ' αὐτῆς. Φθάνει τέλος· ἀλλ' ὁ γέρον πατήρ του ἀπέθανεν, ἡ κληρονομία του διηρπάγη καὶ δὲν ἔχει πλέον οὐτε στέγην, οὐτε ἐστίαν. Τί κάμνει; Πληροφροεῖται καὶ μανθάνει, ὅτι ἐπωφελήθησαν τῆς ἀπουσίας του, ὅπως σαγηνεύσωσι τὴν ἀγαπῶν γέροντος εὐπίστου, ἀτυχοῦς καὶ ἀνυπερασπίπτου· μανθάνει, ὅτι ἀφοῦ διὰ μυρίων τεχνασμάτων καὶ δόλων κατώρθωσαν ν' ἀπογυμνώσωσιν αὐτὸν τῆς περιουσίας του, ἐπλήρωσαν τὰς εὐεργεσίας του διὰ τῆς μελανωτέρας ἀχριστίας· μανθάνει τέλος, ὅτι ὁ πατήρ του ἀπέθανε δυστυχέστερος καὶ πλέον ἐγκαταλειμμένος παρ' ὅσον ἦτο ὅτε ἔζη· τί θέλει πράξει τότε; Λέγει ταῦτα ὡς ἀπλῆν ὑπόθεσιν. Θέλει ἀναζητῆσαι τοὺς αὐτοῦ γοῦς τῶν δολίων ἐκείνων μηχανισμάτων καὶ θέλει τοῖς εἶπει. — Ἐγὼ εἶμαι ὁ νομιζόμενος τεθνεώσ, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὃν ἠπατήσατε, ὃν ἀπεγυμνώσατε, ὃν ἐπροδώσατε, ὃν ἀφήσατε ν' ἀποθάνῃ δυστυχῆς καὶ καλαιπωρημένος. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Βερνάρδος Σταμπλῆ! Τί δὲ θέ-

λουσιν ἀποκριθῆ ἑκείνοι; Σὺς ἐρωτῶ, κύριε μαρκήσιε, σὰς ἐρωτῶ, κυρία βαρωνίς.

— Τί θέλουσιν ἀποκριθῆ! ἀνεφώνησεν ὁ κύριος Λασεγλιέρ, ὅστις ἀναδεχθεὶς τὸ ὑπὸ τῆς κυρίας Βωμπέρ προσδιορισθὲν αὐτῷ πρόσωπον, ἤλπισε παραπολὺ ἢ ἐλάχιστα εἰς τὸ ἐφ' ἑκυτο κράτος καὶ ἡσθάνθη ἀμέσως ὅλον τὸ ἀριστοκρατικὸν αἷμα τοῦ ἀναδελφικοῦ εἰς τὴν κεφαλὴν του. Ἐρωτᾶτε τί ἤθελον ἀπαντήσαι! . . . ἀνέκραξε μετὰ φωνῆς πνιγμένης ὑπὸ τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς υπερηφανείας.

— Τί ἀπλοῦστερον, κύριε, εἶπεν ἡ κυρία Βωμπέρ μετὰ θελκτικῆς ἀθωότητος— θέλουσι τῷ εἶπαι. — Πῶς; εἰσθε σεῖς, νεαροὶ φίλε, ὃν καίτοι μὴ γνωρίζοντες ἠγαπήσαμεν, ὃν ἐκλαύσαμεν ὡς ἂν εἶχομεν γνωρίσει. Εὐλογημένος ἄς εἶναι ὁ Θεὸς ὁ ἀποστέλλων ἡμῖν τὸν υἱὸν ὅπως περηγορήσῃ ἡμᾶς ἐπὶ τῇ στερήσει τοῦ πατρὸς. Ἐλθετε, ζήσατε μεθ' ἡμῶν! ἀναπαύθητε ἐν μέσῳ τῶν θωπειῶν ἡμῶν ἐκ τῶν ταλαιπωριῶν τῆς αἰχμαλωσίας! λάβετε ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ μας τὴν θέσιν, ἣν ὁ πατὴρ σας κατεῖχε δι' ὀλίγον καιρὸν ἀτυχῶς! Ἐλθετε τέλος, ὅπως ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως κρίνατε τίνι τρόπῳ λησμονοῦμεν ἡμεῖς τὰς εὐεργεσίας. Ἄς ἀναμιζώμεν τὰ δικαιώματά μας, ἄς ἀποτελεσώμεν καὶ μόνον οἰκογενεῖαν, ὥστε οἱ συκοφαντοῦντες ἡμᾶς βλέποντες τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἁρμονίαν ἐν ἡμῶν, σιωπήσωσι καὶ σεβασθῶσι τὴν εὐτυχίαν μας». Ἴδου κύριε, τί ἤθελον ἀποκριθῆ οἱ αὐτοῦργοι τῶν δολίων ἐκείνων μηχανεμάτων καὶ τῆς προδοσίας. Ἄλλ' ὁμιλήσατε, κύριε, εἶπέτε μας, προσέθηκεν ἡ κυρία Βωμπέρ μετὰ συγκινήσεως, δὲν ἐννοεῖτε, ὅτι ἐνῶ σεῖς ἐνομίσατε ὅτι ἠθέλετε μᾶς φοβίσει, διεγείρατε ἀπ' ἐναντίας ἐλπίδας ἐν τῇ καρδίᾳ μας; Ὁ νεαρὸς ἐκεῖνος φίλος, ὃν ἐκλαύσαμεν. . . .

— Ζῆ, ἀπήντησεν ὁ ξένος, καὶ εὐχομαι ὁ νεαρὸς σας ἐκεῖνος φίλος νὰ μὴ σὰς προσενηθή περισσότερα δάκρυα, παρ' ὅσα ἡ εἰδήσις τοῦ θανάτου του σὰς ἔκαμε νὰ χύσῃτε.

— Πῶ εἶναι; Τί κάμνει; Τί περιμένει καὶ δὲν ἔρχεται; ἠρώτησεν ἐσπευσμένως ἡ βαρωνίς.

— Εἶναι ἐνώπιον ὑμῶν, ἀπήντησεν ἀπλῶς ὁ Βερνάρδος.

— Σεῖς, κύριε, σεῖς! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Βωμπέρ μετὰ χαρᾶς καὶ ἐκπλήξεως τοσοῦτον ἐπιτυχῶς προσπεποιημένης ὡς ἂν αὐτὸς ὁ Ραούλ τῆς εἶχεν ἀναστῆ ἐκ νεκρῶν. Καὶ πραγματικῶς, προσέθηκε προσηλοῦσα ἐπ' αὐτοῦ συγκινημένον ὄμμα, ἀναγνωρίζω νῦν τὸν χαρακτήρα τοῦ πατρὸς σας, ἀναγνωρίζω πρὸ πάντων τὸ ὕψος ἐκείνου τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς ἀγαθότητος—Μαρκήσιε, ἰδέτε! αὐτὸς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ παλαιοῦ μας φίλου.

— Κύριε, εἶπεν ὁ μαρκήσιος Λασεγλιέρ, μαγνητισθεὶς μᾶλλον ὑπὸ τοῦ βλέμματός τῆς βαρωνίδος ἢ ὑπὸ τοῦ πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ χαι-

νοντος βαρκάρου, ἀλλ' εἰσέτι παραπολὺ υπερήφανος καὶ παραπολὺ καλὸς εὐπατρίδης, ὥστε νὰ καταδεχθῆ νὰ προσποιηθῆ χαρὰν, ἣν δὲν ἡσθάνετο. Ὅτε μετὰ εἰκοσιπενταετῆ ἐξορίαν ἐπανήλθον εἰς τὰς ἰδιοκτησίας τῶν πραγμάτων μου, ὁ κύριος πατὴρ σας, ὅστις ἦτο τίμιος καὶ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, με ὑπεδέχθη πρὸ τῆς θύρας τοῦ κήπου καὶ μοι εἶπε τοὺς ἐξῆς ἀπλοῦς λόγους. «Κύριε μαρκήσιε, εὐρίσκεσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας». Καὶ ἐγὼ νῦν δὲν θέλω σὰς εἶπαι περισσώτερον. Εἴσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας, κύριε Βερνάρδε! θεωρήσατε λοιπὸν τὸν οἶκον τοῦτον ὡς ἰδικὸν σας διότι δὲν πρέπει νὰ σὰς ἀφήσω, δὲν θέλω δεχθῆ ποτὲ, νὰ κατοικήσητε εἰς ἄλλον. Ἦλθετε ἐχθρικῶς καθ' ἡμῶν διαταθειμένος, ἀλλὰ δὲν χάνω τὴν ἐλπίδα, ὅτι μετ' ὀλίγον θέλω σὰς ἐπαναφέρει εἰς φιλικώτερα αἰσθήματα. Ἄς ἀρχίσωμεν λοιπὸν νὰ γνωρίζωμεθα ἀμοιβαίως καὶ ἴσως ἐπὶ τέλους ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους. Εἰς ἐμὲ τὸ πρῶγμα εἶναι εὐκόλον, ἀλλ' ἐὰν σεῖς δὲν κατορθώσητε τοῦτο, ἔχομεν τότε καιρὸν νὰ ἐλθῶμεν εἰς συμβιβασμόν. Θέλετε δὲ μὲ εὖρει πάντοτε διαταθειμένον νὰ λάβω ὅ,τι μέτρον ἤθελε σὰς εὐχαριστήσαι.

— Κύριε, ἀπήντησεν ἀγέρωχος ὁ Βερνάρδος, δὲν θέλω οὔτε νὰ σὰς γνωρίσω, οὔτε νὰ σὰς ἀγαπήσω! διότι οὐδὲν κοινὸν ὑπάρχει μετὰξὺ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ! οὐδὲν κοινὸν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ εἰς τὸ μέλλον. Δὲν ὑπηρετοῦμεν οὔτε τὸν αὐτὸν Θεόν, οὔτε τοὺς αὐτοὺς βωμούς. Σεῖς μὲν μισεῖτε ὅ,τι ἐγὼ ἀγαπῶ, ἐγὼ δὲ ἀγαπῶ ὅ,τι ὑμεῖς μισεῖτε. Μισῶ τὸ κόμμα σας, τὴν τάξιν σας, τὰς ἰδέας σας, μισῶ ὑμᾶς προσωπικῶς. Ὁ ἀκοιμηθῶμεν λοιπὸν κακῶς ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην. Λέγετε ὅτι εἴσθε διαταθειμένοι νὰ λάβητε οἰονδήποτε μέτρον ἤθελε μὲ εὐχαριστήσαι, ἀλλ' οὐδὲν περιμένω ἐκ τῆς γενναιοδωρίας σας! καὶ ὑμεῖς λοιπὸν μὴ περιμένετε οὐδὲν ἐκ τῆς ἐμῆς! διότι ἐν μόνον μέτρον γνωρίζω, τὸ μέτρον τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεφθέν. Δὲν εὐρίσκεσθε λοιπὸν ἐδῶ εἰ μὴ ὑπὸ τὸν τίτλον δωρητηρίου! καὶ ἐπειδὴ ὁ δωρητὴς διέθεσε τὴν περιουσίαν του ἐπὶ τῇ πεποιθήσει, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀπέθανε! καὶ περὶ τούτου μαρτυρεῖ τὸ δωρητήριον ἐγγράφον! ἐπειδὴ ζῶ, ἡ οἰκία αὕτη δὲν εἶναι πλέον ἰδική σας, εἶναι ἰδική μου.

— That is the question, ὑπετονθόρισεν ὁ κύριος Λασεγλιέρ συνοψίζων ἐν τρισὶ λέξεσιν ὅ,τι ἐγνωρίσεν ἐκ τοῦ Σακεσπέρου.

— Αἶ, ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Βωμπέρ μετὰ τῆς πικρίας διαφυσθείσης ἐλπίδος, δὲν εἴσθε ὁ Βερνάρδος, δὲν εἴσθε ὁ υἱὸς τοῦ παλαιοῦ μας φίλου.

— Κυρία βαρωνίς, ἀπήντησεν ἀποτόμως ὁ νεανίας, δὲν εἶμαι εἰ μὴ στρατιώτης, καὶ ἡ νεότης μου ἀρχίσασα εἰς τὰ στρατόπεδα, ἐληξεν ἐν μέσῳ τῶν ἀνδρῶν στεππῶν τῆς Σιθρίας. Τὰ πεδία τῆς μάχης καὶ αἱ παγετώδεις καλύβαι τοῦ Βορρᾶ, ἰδοὺ μέχρι τοῦδε αἰ μόναι αἰθουσαι εἰς ἃς ἐ-

σύχνασα. Οὐδὲν λοιπὸν γνωρίζω ἐκ τῶν τοῦ κόσμου καὶ πρὸ δύο ἡμερῶν δὲν ὑπάπτειον οὔτε τοῦ δόλου, οὔτε τὰς προδοσίας αὐτοῦ! διότι πιστεύω ἐμφύτως εἰς τὴν τιμὴν, εἰς τὴν εἰλικρινείαν, εἰς τὴν ἀφοσίωσιν, εἰς τὴν τιμιότητα, εἰς ὅλας τὰς εὐγενεῖς καὶ γενναίας ὁμᾶς τῆς ψυχῆς. Κατὰ τὴν ὥραν δὲ ταύτην, ἂν καὶ ἡ ἐξανισταμένη καρδία μου προσπαθῆ ν' ἀμφιβάλλῃ εἰσέτι ἂν ἡ πανουργία, ὁ δόλος, ἡ ἀπάτη, δύνανται νὰ κρυφθῶσι τόσον ἐπιτυχῶς, τί νὰ σὰς εἶπω, κυρία μου, δὲν πιστεύω εἰς τὴν εἰλικρινείαν σας.

— Αἶ! κύριε, ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Βωμπέρ, δὲν εἴσθε ἡ μόνη εὐγενὴς καρδία, ἡ ὑπακούσασα εἰς τὰς παραίνεσεις τῶν κακῶν καὶ ἧς ἡ συκοφαντία ἐκλόνησε τὰς ἱεράς πεποιθήσεις! ἀλλ' εἰσέτι, πρὶν ἀποφασίσῃτε ἂν πέσῃ νὰ μᾶς μισήτε, βεβαιώθητε πρότερον ἂν δὲν ἦναι δυνατόν νὰ μᾶς ἀγαπήσητε.

— Ἀκούσατέ με, κυρία, ἀπήντησεν ὁ Βερνάρδος σπεύδων νὰ τελειώσῃ ἔμπροσθεν νὰ ἐννοήσητε, ὅτι ὅσον περισσότεραν δεξιότητα μεταχειρίζεσθε, τόσον δυσκολώτερον θὰ κατορθώσητε νὰ μὲ πείσητε. Ἐννοῶ νῦν πῶς ὁ ἀτυχῆς πατὴρ μου ἐσαγηνεύθη ὑπὸ τῶν γοήτρων! διότι ὑπῆρχον στιγμὴ καὶ καθ' ἃς μὲ ἐφοβήσατε.

— Μεγάλην τιμὴν μοι κάμνετε, κύριε, ἀνεφώνησε γελῶσα ἡ βαρωνίς! δὲν εἶπατε ποτὲ βεβαιῶς τὸ αὐτὸ διὰ τὰς σφαίρας καὶ τὰς λόγχας τῶν ἐχθρῶν.

— Μάλιστα, μάλιστα, προσέθηκεν ὁ μαρκήσιος, ἠξέυρομεν ὅτι εἴσθε ἤρωες.

— Καταταχθεὶς ἐθελοντῆς ἐν ἡλικίᾳ δέκα ὀκτὼ ἐτῶν, εἶπεν ἡ βαρωνίς.

— Ὑπαξιωματικὸς τῶν Οὐσσάρων, ἐν ἡλικίᾳ δέκα ἐννέα, ἐξηκολούθησεν ὁ μαρκήσιος.

— Ἰλαρχος, τρία ἔτη μετὰ ταῦτα.

— Δικαριθῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος εἰς Βαγράμ.

— Λαβὼν τὸ παράσημον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς μετὰ τὴν μάχην τῆς Βολοντίνης, ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Βωμπέρ.

— Ἄ! δὲν δύναται τις νὰ εἶπῃ τὸ ἐναντίον, προσέθηκεν ὁ μαρκήσιος βυθίζων ἀποφασιστικῶς τὰς χεῖράς του ἐντὸς τῶν θυλακίων τῆς περισκελίδος του, πρέπει ν' ἀναγνωρίσῃ τις ὅτι ἦσαν τολμηροὶ στρατιῶται.

— Ἀρεστά εἶπομεν, ἀπήντησεν ὁ Βερνάρδος, ἐκπλαγείς πρὸς στιγμὴν. Κύριε μαρκήσιε, σὰς δίδω ὀκτὼ ἡμερῶν προθεσίαν, ὅπως κενώσητε τὴν θέσιν! ἐλπίζω δὲ ὅτι χάριν τῆς ἀριστοκρατικῆς ὑμῶν ὑπολήψεως, δὲν θὰ μὲ φέρετε εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ καταρύγῃ εἰς δικαστικὰς ἐπεμβάσεις.

— Ὁ νεανίας οὗτος μοι ἀρέσκει! ἀνεφώνησεν ἐν τῇ εἰλικρινείᾳ του ὁ μαρκήσιος, μὴ ἀναχαιτίζόμενος τὴν φωνὴν ταύτην ὑπὸ τῆς κυρίας Βωμπέρ, ἣτις ἐννοήσασα ὅτι ὁ Βερνάρδος ἔδεικνεν ἀπαρεγκλίτως πρὸς τὸν σκοπὸν του, ἀφῆκε πλέον

τοὺς χαλινοὺς καὶ τῷ ἐπέτρεψε νὰ σφραγίσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ. Διάβολε! ὁ νεανίας οὗτος μοι ἀρέσκει. Κυρία Βωμπέρ, σὰς δοκίζομαι ὅτι ὁ νεανίας οὗτος εἶναι θελκτικώτατος. — Νεανία, θὰ μείνητε ἐδῶ, θὰ μισήσωμεν, θὰ ἀποσφραφίσωμεν ἀλλήλους, θὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὰ δικαστήρια, θὰ κάρωμεν τὸν κόσμον ἄνω κάτω, ἀλλὰ, μὰ τὸν Θεόν, δὲν θὰ ἀποχωρισθῶμεν ἀλλήλων. Γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν τῶν δύο ἐχθρικῶν πλοίων τῶν συναντηθέντων ἐν τῷ ὠκεανῷ; Τὸ ἐν δὲν εἶχε πυρίτιδα, τῷ ἐδάνεισε λοιπὸν τὸ ἕτερον καὶ ἀμφοτέρω, ἀπὸ ἐπὶ δύο ὥρας ἐκανονοβολοῦντο ἀμοιβαίως, διηνοίγησαν καὶ κατεποντίσθησαν. Οὕτω θὰ συμβῆ καὶ εἰς ἡμᾶς. Ἐρχεσθε ἐκ τῆς Σιθρίας, καὶ ὑποθέτω ὅτι οἱ Τάρταροι σὰς ἀφῆκαν μὲν νὰ φύγητε, ἀλλὰ δὲν σὰς ἐφόρτωσαν με βρούβλια φοβούμενοι μὴ σὰς δώσωσι πολὺ βάρος καὶ βραδύνουσιν οὕτω τὴν ὁδοιπορίαν σας. Σὰς λείπει λοιπὸν ἡ πυρίτις! ἀλλ' ἐγὼ θὰ σὰς δώσω, σὰς ὑπάσχομαι πρὸς τούτους καὶ διακεθάσεις, ὡς ἐνῶ οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες, οἱ ἐπιτροποὶ καὶ οἱ δικηγόροι μας θὰ ἐξικοντιζώσιν κατ' ἀλλήλων βρόμβας καὶ δροῦζια, ἡμεῖς ἐδῶ θὰ κυνηγῶμεν τὰς ἀλώπεκας, θὰ ζῶμεν παιδρὸι καὶ ἀμέριμοι, θὰ πίνωμεν τοὺς οἴνους μας! καὶ ἐγὼ μὲν θὰ φιλοξενούμαι παρ' ὑμῖν, σεῖς δὲ παρ' ἐμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἀδύνατον δίκην καλῶς ἐξαγομένην, νὰ μὴ διαρκέσῃ εἰκοσὶν ἔτη, θὰ ἔχομεν οὕτω πλήρη τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσωμεν καὶ νὰ ἐκτιμήσωμεν ἀλλήλους! ἴσως δὲ ἐπὶ τέλους ἀγαπηθῶμεν ἀμοιβαίως καὶ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ μέγαρόν μας, οἱ κηפוὶ μας, τὰ δάση μας, οἱ ἀγροὶ μας, οἱ λιμῶνές μας καὶ αἱ ἐπαύλεις μας πωληθῶσιν ὅλα, ὅπως ἐπαρκέσωσιν εἰς δικαστικὰ ἐξόδα, τότε τίς οἶδεν, ἴσως ἐναγκαλισθῶμεν ἀλλήλους.

— Κύριε μαρκήσιε, ἀπήντησεν ὁ Βερνάρδος, ὅστις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὸ μείδιμά του, βλέπω εὐχαρίστως ὅτι ἐλάβετε ἐν φαιδρότητι τὰ πράγματα, ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ τὰ λάβω ἐγὼ σοβαρότερον! διότι δὲν ὑπάρχει γωνία ἐκ τῶν γαιῶν τούτων, ἣν ὁ πατὴρ μου δὲν ἐπότισε διὰ τοῦ ἰδρώτος καὶ τῶν δακρύων του! δὲν ἀρμόζει λοιπὸν νὰ κάμω τὰ μέρηταῦτα θέατρον κωμωδίας.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, χαιρετήσας ψυχρῶς, διευθύνθη πρὸς τὴν θύραν. Ὁ μαρκήσιος ἐννοήσας τὸ ἀνοφελεὶς τῆς ἀντιστάσεως, ἔκαμε χειρονομίαν ἀπελπισίας, ἡ βαρωνίς ἐμυκήθη ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς, ὡς λέαινα, ἀφ' ἧς διέφυγεν ἡ λέαινα. Ἐὰν δὲ ὁ Βερνάρδος ἀναγρωρῶν ἐλάμβανεν ἐντὸς τῶν θυλακίων του τὰς ἰδιοκτησίας ὅλας τῶν Λασεγλιέρ, τὰ δύο ἐκεῖνα πρόσωπα δὲν ἤθελον ἐκφράσει περισσότεραν φρίκην.

Ἄλλ' ἐν βῆμα εἰσέτι καὶ τὸ πᾶν ἐτελείονε διότι ὁ Βερνάρδος ἔμελλε νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν τῆς αἰθούσης! ἡ θύρα ὅμως ἐκείνη ἠνοιχθῆ μόνη τῆς καὶ ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ εἰσῆλθεν.

Τὸ παρὰ πόδας ποίημα, γραφέν πρὸ εικοσιπενταετίας περίπου, περιλαμβάνεται, ὑπὸ ἐκτενεστέρων κατὰ τὴν μορφήν, ἐν τῇ ἐν Λονδίῳ κατὰ τὸ 1862 ἐκτυπωθείσῃ συλλογῇ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Στίχοι» Δημητρίου Βικέλα. Ἡ συλλογὴ αὕτη οὐδέποτε ἐτίθη ἐἰς δημόσιον κυκλοφορίαν, ὥστε ἡ «Ἔστια» δύναται νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς ὡς νέον τι καὶ ἄγνωστον τοὺς ἐπομένους ἐξαίτερος· τοῦτο δὲ τόσο μέλλον καθ' ὅσον πρὸ ἐτῶν πολλῶν ὁ γράψας αὐτοὺς ἐνηγκαλίσθη ἀποκλειστικῶς ἐν τῇ ποιήσει τὸ δημοτικὸν μέτρον καὶ τὴν κοινῶς λαλουμένην γλῶσσαν. Σ.τ.Δ.

ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΤΑΜΕΣΙΝ

Μελαγχολίας μεστή εἶναι αὐτ' ἡ Ζοφώδης ἑσπέρα.
 Ὁ οὐρανὸς χαμηλὸς φοβερίζει τὴν γῆν νὰ πλακώσῃ
 μαῦρα τὰ νέφη περνοῦν προμηνύοντ' ἀγρίας θυέλλας.
 Εἶν' ἡ καρδία κ' ἐμοῦ, ὡς αὐτὰ, σκοτεινὴ καὶ βαρεῖα.
 Ἦτο ἀνέφελος χθὲς ὁ ὀρίζων· ὁ ἥλιος δ' ὕων
 πέριξ τοὺς λόφους ἐπέστρεψε μὲ πορφυρόχρυσον στέμμα·
 χθὲς ἦσαν πάντα φαιδρά· τὰ πτηνὰ τὴν ἑσπέραν ἐξέμουν
 ἀπὸ τῶν δένδρων· φαιδρὰ κ' ἡ καρδία μου ἦτο ἐπίσης
 καὶ πλανωμένη εἰς ὄνειρα, ὄνειρα μέλλοντος θεῖα,
 ἀνεπτεροῦτο μ' ἐλπίδας, τὰς θλίψεις τῆς γῆς λησμονοῦσα.
 Μὲ ἀτενεῖς πρὸς τὴν γῆν ὀφθαλμοὺς περιφέρομαι ἤδη
 καὶ μοῦ πιέζουν τὸν νοῦν λογισμοὶ θλιβεροί, ψυχοβόροι.
 Ἐπὶ τῆς χλόης ἐδῶ εἰς τὸν ἔρκρον λόφον ἄς μείνω.
 Τὴν κεφαλὴν του γυμνὴν ὑπεράνω τῶν δένδρων ὑψώνει
 τῶν σκιαζόντων τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὑψηλὰ καὶ ἀρχαῖα
 εἶναι τὰ δένδρα· ἀλλὰ ὑπερέχει τοῦ λόφου ἡ ἄκρα,
 ὁ δ' ὀφθαλμὸς μου ἐντεῦθεν πλανᾶται ἔς τὰς πέριξ ἐκτάσεις.
 Θεὰ μεγάλη! Ἐν μέσῳ καπνοῦ καὶ ὀμίχλης ἡ πόλις
 κύκλῳ ἀπλοῦται ἀπέραντος· λάθρα ὁ Τάμεσις ῥέων
 βαίνει θολὸς καὶ βαρὺς πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἄπειρα σκάφη
 τρέχουσι κάτω μ' ὄρμην ἢ μ' ἀφρίζοντ' ἀνέρχονται στέρνα.
 Πλέουν δὲ ποῦ; καὶ πρὸς τί; Πρὸς τί κίνδυνον τόσοι καὶ μόχθοι;
 Φεῦ, καὶ ὁ ναύτης, υἱὸς τῆς ἀπίστου θαλάσσης γενναῖος,
 καὶ ὁ ἐπιβάτης, ποθῶν νοσταλγῆς τὴν ἀκτὴν τῆς πατρίδος,
 πάντες μὲ μίαν ψυχὴν κυνηγοῦν, ἀλλ' εἰς μάτην, ἐν φάσμα·
 τὴν εὐτυχίαν διώκουσιν· καὶ φεύγει ἐμπρός των τὸ φάσμα,
 τρέχουν ἐκεῖνοι κατόπιν. . . Τί δὲ τοῦ σταδίου τὸ τέρμα;
 Θάνατος, τάφος, μηδὲν! Ματαιότης, τὸ πᾶν ματαιότης!
 Μόνος ἐνταῦθα δὲν εἶμαι. Ἐκεῖ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ λόφου
 τρίποδα βλέπω ὄρθον, κ' ἐπ' αὐτοῦ τηλεσκόπιον μέγα,
 ὁ κύριός του δ' ἐκεῖ κατηρῆς περιμένει πελάτας.
 Σήμερον πνέει βορρᾶς φοβερὸς καὶ ὁ μαῦρος ὀρίζων
 δὲν προσκαλεῖ τοὺς ἀργοὺς εἰς τὸ ὕψωμα τοῦτο· ὁ τρίπους
 μάτην ἐστήθη· πεινᾷ ὁ πτωχὸς του ὁ κύριος ἴσως.

«—Ἄφες, ὦ γέρον, νὰ ἴδω τὸ πλοῖον ἐκεῖνο τὸ μέγα.
 Φέρει φορτίον βαρὺ καὶ βαρεῶς τὰ ὕδατα σχίζει.
 —Ἴδε. Σχοινία κ' ἴστους καὶ τοὺς ναύτας, τὸ πᾶν διακρίνεις,
 καὶ ἂν περιμένῃς τινὰ θὰ τὸν ἴδῃς κ' ἐκεῖνον ἐντεῦθεν.
 — Δὲν περιμένω τινὰ. Θαυμαστὸν τηλεσκόπιον ἔχεις·
 βλέπει μακρὰν. Ἄλλ' εἰπέ, ἤλθε σήμερον τίς εἰς τὸν λόφον;
 —Σήμερον ὄχι· ἀλλὰ ἐν εὐδίᾳ πολλοὶ ἀναβαίνουν.
 —Ὅπως ἐνταῦθα λοιπὸν τ' ἀναγκαῖα τοῦ βίου κερδίζεις;
 —Μόνος μου πόρος τοῦ ζῆν. Ὅτε ἤμην ὡς σὺ κ' ἐγὼ νέος,
 ναύτης εἰς ξένα πελάγη διήγον. Ἐλπίς μὲ ὠδήγει
 ὅτι θὰ στήσω ποτὲ ἔς τὴν πατρώαν ἀκτὴν τὴν σκηνὴν μου
 καὶ μετ' ἐκεῖνης ἐκεῖ τὴν ὁποίαν ἐπόθουν θὰ ζήσω.
 Ἦλπίζον ὅμως εἰς μάτην· ἀλλέως διέταξ' ἡ Μαῖρα.
 Ἐρημός, μόνος, διέρχομ' ἐνταῦθα τὸν βίον ἀθλίως,
 κ' ἴσως πρῶταν τινὰ ξένος τις, ἀναβάς εἰς τὸν λόφον,

μ' εὖρη ἐνταῦθα νεκρὸν εἰς τὸν τρίποδα τοῦτον πλησίον.
 —ὦ, μὴ ἀφίνης τὸν νοῦν νὰ σοῦ πρῶγουν ἰδέαι τοιαῦται.
 Ἴσως τὸ τέλος γλυκύτερον ἔλθῃ παρ' ὅ,τι φοβεῖσαι.
 Εἶν' ἀγαθὸς ὁ Θεὸς, ὥστε ἐλπίζε, πίστευε, γέρον.
 —Δὲν τὸν φοβοῦμαι τὸν θάνατον. Ἐτοιμὸς εἶμαι ἂν ἔλθῃ·
 οὔτε μισῶ τὴν ζωὴν, ἂν καὶ ἦναι πικρὰ καὶ βαρεῖα.
 Εἶδον πολλοὺς δυστυχεῖς καὶ συγκρίνων τῶν ἄλλων τὰ πάθη
 μ' ὅσας ὑπέστην ἐγὼ συμφοράς, τὸν Θεὸν μεγαλύνω.
 Ναί, τὸν Θεὸν εὐλογῶ, ὅστις ἔλεως κ' εὐσπλαγγχνος εἶναι,
 παρηγορίας δ' αὐτὸς δὲν στερεῖ τὴν ἀλγοῦσαν καρδίαν.
 Τὸν εὐλογῶ ἐκ ψυχῆς, ὅτε βλέπω τὸν ἥλιον, εἶτε
 λάμπ' εἰς αἰθέρα χρυσοῦν, εἶτε κρύπτει' εἰς νέφη Ζοφώδῃ
 τὸν εὐλογῶ, ὁ βορρᾶς ὅτε σείη τοὺς κλάδους τῶν δένδρων,
 τὸν εὐλογῶ, ὅτ' ἐδῶ ἀγαθὸν τινα ἄνθρωπον εὖρω
 μ' ὑπομονὴν συμπαθῆ, καθὼς σὺ, νὰ μ' ἀκούῃ, ὦ νέε.
 —Γέρον γενναῖε! Ἀλλὰ συγγενῆ σου κανένα ἢ φίλον
 νὰ σ' ἐλαφρύνῃ τὸ δύσφορον ἄχος τοῦ βίου δὲν ἔχεις;
 —Ὅχι. Οὐδένα, οὐδένα.—Κ' οἱ φίλοι τῶν πρώτων σου χρόνων,
 κ' ἡ ποθητὴ σου ἐκεῖνη ψυχὴ, τί ἀπέγειναν πάντες;
 —Ὅταν πληρώσῃ πτηνὸν κυνηγὸς κ' εἰς τὴν γῆν τὸ κρημίνισθ
 μ' ἤματωμένα περὰ, συντριμμένον τὸν πόδα, ἐκπνέον,
 φεύγουν τὰ ἄλλα πτηνὰ καὶ τὸν σύντροφον θνήσκοντ' ἀγρίουν.
 Ἦ συμφορὰ τὰ δεσμὰ τῆς φιλίας, ὦ νέε, ρηγνύει.
 Σπάνιον εἶναι πολὺ καὶ μὴ τὸ ἐλπίζεις νὰ εὖρης
 φίλον ἄγνον καὶ ἀληθῆ, ὅστις πᾶν ὑπὲρ σοῦ θυσιάζων
 νὰ διακλείσῃ μὲ σὲ τὸ ἀνήσυγον ρεῦμα τοῦ βίου
 κ' εἰς τὴν γαλήνην πιστὸς κ' εἰς ἀγρίαν πιστὸς τρικυμῖαν.
 Πλὴν οὐδ' ἐπλάσθ' ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνδρὸς διὰ τότῃν φίλιαν.
 Σταδίου εἶναι ἡ γῆ, ὅπου πρέπει νὰ τρέξουν οἱ ἄνδρες,
 πάντες ζητοῦντες τὸ τέρμα νὰ φθάσουν, τὴν νίκην ποθοῦντες.
 Ἄν ἐξ αὐτῶν τις πεσὼν παραμείνῃ ἔς τὸ μέσον τοῦ δρόμου,
 πρέπει νὰ τρέχουν οἱ ἄλλοι ἀμέριμοι· ὅστις θελήσῃ
 ἢ ἔς τὸν πεσόντ' ἀρωγὸς νὰ φανῇ, ἢ νεκρὸν νὰ τὸν θάψῃ,
 ἔσχατος μένει ὀπίσω, χωρὶς τῆς ἐλπίδος τῆς νίκης.
 Ὅστε καὶ ὁ πίπτων μ' ὄργην καὶ πικρίαν δὲν πρέπει νὰ κλαίῃ,
 ἂν οἱ κρατοῦντες αὐτὸν ἐκατέρωθεν φίλοι, ἐνόσω
 παρηκολούθει αὐτοὺς εἰς τὸ στάδιον τρέχων ἀκαίως,
 βλέποντες ἤδη νὰ πίπτῃ τὴν χεῖρ' ἀποσύρουν καὶ φεύγουν,
 φεύγουν μακρὰν του καὶ μόλις ἐν βλέμμα τῷ ρίπτουσιν οἴκτου.
 Ἐκρός ἄνθος τερπνὸν ἀλλ' ἐφήμερον εἶν' ἡ φιλία·
 αὔραι ἂν πνέουν ἀνθίζει, ἀλλὰ ὁ χειμὼν τὸ μαραίνει.
 Πλὴν ὁ οἰκτίρμων Θεὸς μὴ θελήσας ν' ἀφήσῃ τὸν ἄνδρα
 ἄμοιρον φίλου ἀγνοῦ κ' εὐσταθοῦς εἰς τὰς ὥρας τῆς λύπης,
 ἔθεσεν ἄλλην καρδίαν εἰς ἄλλα γλυκύτερα στήθη,
 ἐπλασεν ἄλλην ψυχὴν, τρυφερὰν, συμπαθῆ, ἀγαπῶσαν
 μ' ἄλλην ἀγάπην, μὲ ἄλλην ὄρμην, μ' αὐταπάρησιν ἄλλαν,
 κ' ἐδῶκεν οὕτω πιστὴν εἰς τὸν ἄνδρα σύντροφον, φίλην
 τῶν συμφορῶν του συμμέτοχον, ἄγγελον παρηγορίας».

Εὐθυμὸς ἤχος σαλπίγγων ἀκούεται αἴφνης· ὁ γέρον
 ἔπαυσε τότε λαλῶν, καὶ ἀτενῆς, σιωπῶν, ἠεροῦτο.
 «—Βλέπε, ὦ γέρον. Ἡμεῖς θλιβεροὺς ἀνταλλάσσομεν λόγους,
 ἀλλ' εἰς τοῦ λόφου τοὺς πόδας φαιδρὰ μουσικὴ παιανίζει.
 Πνέει ἐνταῦθα μ' ὄρμην ὁ βορρᾶς καὶ τὰ δένδρα κλονίζει,
 ὅμως γαλήνη ἐκεῖ, νηνεμία ἐκεῖ βασιλεύει.
 Μελαγχολοῦντες ἡμεῖς τοῦ ἀνθρώπου θρηνοῦμεν τὴν μοῖραν,
 κ' ὑπὸ τῶν δένδρων τὴν σκέπην εὐδαίμονες ἄνθρωποι ἄλλοι

περιπατοῦν κ' εὐθυμοῦν, καὶ ὁ ἦχος σάλπιγγων τοὺς τέρπει.
 — Ἡ εὐτυχία τοῦ καὶ ἡ θλίψις ἔς τὴν γῆν συμβαδίζουσι.
 Μὴ περιμένῃς τὴν μίαν χωρὶς τῆς ἑτέρας νὰ εὕρῃς.
 Τώρα, ἐκεῖ ὅπου σὺ εὐτυχεῖς ἐφαντάσθης τοὺς πάντας,
 πόσοι καρδίαν νεκρὰν ἐντὸς πάσχοντος φέρουσι στήθους!
 πόσοι βαδίζουσι κυρτοὶ καὶ τοὺς καίει τὰ σπλάγγνα των μνήμη
 φίλης καρδίας, καρδίας θερμῆς, ἣτις πλέον δὲν πάλαι!
 Πόσοι δ' ἐπίσης ἐκεῖ περιφέρονται ἴσως μονήρεις,
 ἄστεγοι, ξένοι, πτωχοὶ, ἀτυχεῖς, περιττοὶ, τῆς γῆς ἄχθος!
 Πλὴν, διὰ μέσου τῶν δένδρων ἔς τὴν χλόην, ἀπόκεντρα, μόνους
 βλέπεις τοὺς δύο αὐτούς; Εἶναι ἴσως νεόνυμφον ζεύγος.
 Ἴδε πῶς κύπτει ὁ νέος ροφῶν τῆς συντόφρου τοὺς λόγους.
 Ἄρα τί λέγουσι τὰ χεῖλη ἐκείνης; ὦ! λόγους ἀγάπης,
 σχέδια ἴσως χαρᾶς καὶ κοινῆς εὐτυχίας μελλούσης.
 Ἄκουσε παίδων φωνὰς ζωηρὰς, χαρμωσοῦνους, παρέκει.
 Ἴσως τὰ τέκνα φαιδρὰ, εὐτυχῆ, ὁ πατήρ των τὰ βλέπει
 κ' αἰσθημα θεῖον στοργῆς πατρικῆς τοῦ πληροῦ τὴν καρδίαν.
 Νέε, ὑπάρχει εἰς τὴν γῆν, καὶ ὑπάρχει πολλή, εὐτυχία,
 ἀλλ' ὁ ἀγνώμων θνητὸς τὸ μεμψιμοῖρον πάντοτε βλέμμα
 πρὸς τὰ δεινὰ τῆς ζωῆς προσηλωτ', κί' οὐδαμῶς ἐνθυμεῖται
 ὅτι ὁ πλάσας ἡμᾶς νὰ δοξάζηται προέπει ἐπίσης
 δι' ὅσα μᾶς δίδ' ἀγαθὰ καὶ δι' ὅσα δεινὰ δὲν μᾶς δίδει!
 Ἄμοιροι ὅμως τινὲς εὐτυχίας ὑπάρχουν γῆινου
 κ' εἶναι κλαυθμῶνος κοιλάς καὶ ζωῆ στεναγμῶν ἢ ζωῆ των.
 Οὕτω κ' ἐκεῖν' ἢ γυνή, τὴν ὁποίαν ἠγάπησα νέος,
 ἔζησε βίον πικρὸν καὶ κατέλιπ' αὐτὸν ἐν ὀδύνῃ.
 ὦ! ἀναμνήσεις σκληρὰς ἀνεκάλεσα. Πάντοτε ὅμως,
 ὅτε σκιάζουσι τὰ νέφη τὴν γῆν κ' εἶμαι μόνος ἔς τὸν λόφον,
 μοῦ πλημμυροῦ τὴν ψυχὴν τῆς μακρᾶς συμφορᾶς τῆς ἢ μνήμη.
 — Τὴν ἱστορίαν αὐτῆς εἰς ἐμὲ διηγήθητι, γέρον.
 Ὁ ἀνακουφιστὴ καὶ σὲ ἢ συμπάθεια ξένου ἀγνώστου,
 ἄκαρπος δὲ κ' εἰς ἐμὲ ἢ διήγησις ἴσως δὲν μείνει.
 Φέρουσι συχνάκις καρπὸν ἀγαθὸν θλιβεραὶ ἀναμνήσεις».

«—Εἶναι νεκρὰ πρὸ πολλοῦ ἢ γυνὴ τὴν ὁποίαν ἠγάπων
 σύζυγος ὅμως ἐμὴ ν' ἀποθάνῃ δὲν ἦτο γραπτὸν μου
 ἄλλου μνηστῆρος ἐγένετο νόμῳ οὐχὶ ἀλλὰ θῆμα.
 Μέθυσος ἦτο αὐτὸς καὶ ἀκόλαστος, ζήσας δ' ἀτίμως
 εὖρ' ἐν τῇ μέθῃ τὸν θάνατον, μαχαιρωθεὶς ἐν κραιπάλῃ.
 Ἔμεις χήρα ἐκείνη μ' ἀνήλικα τέκνα νὰ θεοψῇ,
 ἄνευ τινὸς ἀρωγῆς, ἄνευ ἄρτου. Ἄλλ' ὅμως εἰργάσθη
 κ' ἔθρεψε μόνη τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ τὰ εἶδε ν' αὐξήσουν.
 Εἶθε ν' ἀπέθνησκε πρὶν, — τὸν πικρὸν πρὶν γευθῆ κάλυκά της
 μέχρι πυθμένος! Καθὼς τὸν πατέρα ὁ πρῶτος υἱὸς της,
 ἄξιος τύχης οἰκτρᾶς, εἰς εἰρικήν ἰσοβίως ἐκλείσθη.
 Δεύτερον εἶγεν υἱόν. Οὗτος, φίλτρος, ἐντιμος νέος,
 στήριγμα ἤδη τοῦ οἴκου καὶ στύλος τῆς χήρας μητρὸς του,
 φθίσιν ὁ τάλας παθὼν, εἰς τὸ ἄνθος ἐκόπη τοῦ βίου!
 Μία θυγάτηρ ἀγνή καὶ ὠραία τῇ ἔμενε μόνη,
 καὶ τὴν ἠγάπα καθὼς ἀγαπᾷ μία δύστηνος μήτηρ,
 ὅτε ἀρπάσῃ ὁ θάνατος πάντα κ' ἐν μόνον ἀφήσῃ,
 ἐν μόνον τέκνον δεσμεῦον ἔς τὴν γῆν τὴν ἀλγοῦσαν ψυχὴν της.
 Πλὴν δυστυχίας πηγὴ ἦτο αὕτη καὶ νέος ὀδύνης.
 Τέλος ὁποῖον ἐπῆλθεν ἐνόησας ἤδη βεβαίως.
 Νέος τις εἶδε τὴν κόρην, τὴν ἤρσε κ' εἶπεν ἐντὸς του:
 — Χάριν μου θάλλει ἐδῶ τ' ἄνθος τοῦτο· ἐγὼ ὅτ' τὸ κόψω.

Κ' ἔκοψε τ' ἄνθος. — Εὐαίσθητον ἔχει καρδίαν ἢ νέα,
 ἄπειρος εἶναι, εἶν' εὐπιστος, ἢ κολακεία τὴν θέλγει,
 ἢ δ' ἀφελῆς τῆς ψυχῆς ἔς τὴν ἀπάτην ἀνοίγειτ' εὐκόλως.
 Οὕτω κ' ἐκείνη. Αἰώνιον πίστιν ὁ νέος ὠρκίσθη,
 ὅτ' ὁμεναίου δεσμὰ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ θὰ σφραγίσουν,
 καὶ ἡ ἀθλία ἐπίστευσε πάντα. Ἠράσθη κ' ἐχάθη!
 Τῆς θυγατρὸς τῆς τὴν πλάνην ἢ τάλαινα μήτηρ ἠγνόει.
 Μίαν πρῶτην δὲν εὗρεν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον. Ποῦ εἶναι;
 Φεύγουν αἱ ὦραι, δὲν φαίνεται ἢ κόρη. Εἰς ὄλους τοὺς δρόμους
 τρέχει ἢ γραῖα, παντοῦ ἐρωτᾷ ἂν τὴν εἶδον. Εἰς μάτην!
 Ἀπηλπισμένη, μὲ ὄμμα στεγνόν, μὲ ἀνήσυχον βλέμμα
 βλέπει τὸ σκότος προβαῖνον κ' εἰσέτι ἔς τὴν θύραν τῆς μένει,
 κ' ἔχει ἐλπίδας εἰσέτι, κ' εἰς φόβους συγχρόνως πλανᾶται.
 Αἴφνης ἐν γράμμα λαμβάνει· μὲ τρέμουσαν χεῖρα τ' ἀρπάζει.
 Εἶν' ἰδικόν της! Τ' ἀνοίγει, ἀλλὰ ν' ἀναγνώστῃ δὲν βλέπει.
 Ζῆ ἢ θυγάτηρ της, ζῆ! Χύνει δάκρυ χαρᾶς καὶ δὲν βλέπει.
 ὦ! Νὰ μὴ ἔζη καλλίτερον ἦτο! Καλλίτερον ἦτο
 ζῆναι νὰ σ' ἔγραφε χεῖρ ὅτι ἔχεις νεκρὰν θυγατέρα
 κί' ὄχι τὸ γράμμα ἐκεῖνο μεστὸν ἀτιμίας καὶ αἰσχύου.
 Αἰσχύου! Ἄλλ' ἦτο ἐγγὺς φοβερὰ τιμωρία τῆς πλάνης.
 Ὁ λατρευτὸς ἐραστής τὴν παρήτησε κ' ἔφυγε. Μόνη,
 κατησχυμένη ἐκεῖν' ἢ ἀθλία, τὴν τόλμην δὲν εἶχεν
 εἰς τὰς ἀγκάλας μητρὸς νὰ ζητήσῃ συγγνώμην καὶ οἶκτον.
 Τῆς ἀπωλείας τὸ ἔργον κακαὶ ἐπεσφράγισαν σχέσεις.
 Ἔγειν' ἢ πτώσις τελεία. Καὶ ἔζη εἰσέτι ἢ γραῖα!
 Μίαν ἡμέραν ἐπέστρεψε πρὸς τὴν μητέρα ἢ κόρη
 εἰς τὴν ἀγκάλην κρατοῦσα ἐν βρέφος, καρπὸν τῆς αἰσχύνης.
 Ἥμην ἐκ τύχης παρών. Δὲν ἠκούσθησαν λόγοι ὀργίλοι,
 δὲν ἀντηλλάγη μομφὴ ἢ ἐπίπληξις. Ἐπρεπεν ὅμως
 μὲ κεφαλήν πολιάν, κεκλιμένην, νὰ ἴδῃς τὴν γραῖαν,
 τρέμουσαν ὄλην, μὲ χεῖλη σφιγμένα, ὡσὰν νὰ ἐζήτη
 μαῦρα νὰ πνίξῃ παράπονα... ἴσως ἐκφράσεις ἀγάπης...
 Ἐπρεπ' ἐπίσης νὰ ἴδῃς τὴν νέαν ἐκείνην μητέρα
 γονυπετοῦσαν, προτείνουσαν πρὸς τὴν μητέρα τὸ βρέφος
 καὶ μετὰ γόου κραυγάζουσαν: Παρὲ το, σῶσέ το μητέρα!
 Κί' ὠρμησ' ἢ γραῖα ταχέως καὶ ἤρπασεν αἴφνης τὸ βρέφος,
 ὡς ἐκ κινδύνου φλογῶν' καὶ ἐνῶ εἰς τὰ στήθη τὸ σφίγγει,
 διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς τὴν λευκὴν κεφαλὴν της καλύπτει,
 κ' ἤκουε θρήνον πικρὸν, κ' οἱ βαθεῖς στεναγμοὶ της ἀντήχουν.
 Μ' ἔσταυρωμένας δ' ἢ κόρη τὰς χεῖρας, μ' ἀκίνητον βλέμμα,
 βραδυποροῦσα ἐξῆλθε, χωρὶς ν' ἀσπασθῆ τὴν μητέρα.
 Τὰ δάκρυά μου συγχώρει... Καὶ σὺ, καθὼς βλέπω, δακρύεις!
 Νέε καλὲ, εὐλογῶ τὸ γενναῖον τὸ δάκρυ σου τοῦτο.
 Σ' εὐχομ' ἐκ βάθους ψυχῆς, — δὲν σοὶ λέγω ποτὲ νὰ μὴ κλαύσης
 ἴδια παθῆ θρηνηῶν, ἐπειδὴ, ὡς ἐλπίζω, θὰ ζήσης
 καὶ θὰ διέλθῃς καὶ σὺ ἀποφράδας ἀφειδίτως ἡμέρας, —
 εὐχομαι ὅμως ἔς τὰς ὥρας τῶν θρήνων νὰ ἔχῃς πλησίον
 φίλην ψυχὴν συμπαθεῖ συνθρηνηοῦσαν εὐσπλαγγχνῶς μαζὶ σου!
 Παρηγορίας ἐλπίς ἦτο μόνη τὸ βρέφος ἐκεῖνο,
 ἢ τελευταία ἐλπίς. Δι' αὐτὸ ἔζη μόνον ἢ γραῖα,
 κ' ἤυχετο ἤδη νὰ ζῆ μέχρις ὅτου τὸ βρέφος αὐξήσῃ,
 γείνη παρθένος, παρθένος σεμνὴ καὶ ἐνάρετος γείνη.
 Ἐξῶ τοῦ οἴκου τῆς γραΐας, ἔς τὸ ὑπαιθρον, ἐρημον, μόνην,
 εἶδον πολλάκις τὴν νύκτα τὴν νέαν μητέρα νὰ μένη,
 ὥρας νὰ μένη ἐκεῖ, προσηλωσάν ἔς τὴν θύραν τὸ ὄμμα,
 κ' ἠλπίζον ὅτι τὸ τέκνον της ἦτο ὁ κλάδος ἐλαίας,
 ἐπαγγελία τοῦ ὅτ' ἢ ἔργῃ τοῦ Θεοῦ θὰ παρέλθῃ,

ἤλπίζον ὅτι οὐράνιον τόξον ἐπέλαμψεν οὕτω,
 νέας ἡμέρας γαλήνης ἔς τὴν τάλαιναν γραῖαν ἀγγέλλον!
 Ἔτος παρήλαθε, καὶ ἤρχιζεν ἤδη τὸ βρέφος τραυλίζον
 λέξεις νὰ λέγῃ ἀνάρθρους μ' ἠδύφθογον, ἀτολμον γλώσσαν,
 ἤρχιζε μόλις μὲ πόδα δειλὸν νὰ βαδίζῃ ἐν βήμα,
 καὶ τοῦ θανάτου τὰ μαῦρα πτερὰ τὸ ἐσκίασαν αἴφνης.
 Πᾶς αἰ φροντίδες καὶ πᾶς αἰ δεήσεις κ' οἱ ἤρηναι εἰς μάτην,
 μάτην τὰ πάντα. Ταχέως κ' ἠσύχως ἐσθέσθ' ἡ πνοή του.
 Τὴν ἐπιούσαν ἐξέπνευσ' ἡ γραῖα. Ἀνήλιος δύσις!
 Ἀπληπισμένη ἐξέπνευσ' ἡ δύστηνος, — ἔρημος τέκνον.
 Ὅμως αὐτὴν ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους θ' ἀντήμειψεν ἄνω.
 Δίκαιος εἶν' ὁ Θεὸς, ἀγαθὸς, πολυεύσπλαγχνος εἶναι,
 δὲν συγχωρεῖ αἰ ψυχὰς αἰ ἀθῶαι νὰ πάσχουν ἐνταῦθα
 ἄνευ γλυκείας ἐκεῖ ἀμοιβῆς καὶ τῶν θλίψεων λήθης!
 Ἔμεινα ὅλην τὴν νύκτα πλησίον τῶν δύο πτωμάτων,
 τὴν δὲ πρῶταν ἐλθὼν ἱερεὺς ἀνεγίνωσκ' ἠρέμα
 τὰς νεκρωσίμους εὐχάς, ὅτ' ἐξαίφνης ἀνοίγεται ἡ θύρα
 κ' ἔντρομος, ἄπνους, ὠχρὰ, ἀσκεπής, ἐμφανίζετο ἔμπρός μας
 τῶν δύο πτωμάτων ἡ μήτηρ, ἡ κόρη. Τὰ φέρετρα βλέπει...
 Λέξιν δὲν εἶπε, κραυγὴ δὲν ἠκούσθη, δὲν ἔπεσε δάκρυ,
 κ' ἔμειν' ἐκεῖ ἐν σιγῇ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶντες πλησίον.
 Αἴφνης οἰκτρὰ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ στήθους αὐτῆς ἐξερράγη.
 Ὄρμησεν ἔξω. Κατόπιν τῆς ἔδραμον ἔμπλεως τρόμου,
 ἔμπλεως τρόμου καὶ φρίκης. Αἰ φρένες τῆς εἶχον σαλεύσαι!

Ἔπαυσ' ὁ γέρον λαλῶν. Εἰς λυγρὸν ἀπεσθέσθ' ἡ φωνὴ του.
 Θλίψας τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν σιγῇ, ἀπεσύρθη βραδέως.
 Μ' ἤρχετο λύπης πλημμύρα καὶ ἤθελον μόνος νὰ κλαύσω.

Δ. ΒΙΚΕΛΛΑΣ.

ΘΥΜΑ ΟΛΛΑΝΔΙΚΑ

Διερχόμενος ἀπόκεντρόν τινα δρομίσκον τῆς
 πόλεως Delft εἶδον κυρίαν προσεγγίσασαν εἰς τινα
 θύραν, ἐφ' ἧς ἤρχετο ἀναγινώσκουσα τεμάχιον
 χάρτου προσκεκολλημένου, μὲθ' ὃ ποιήσασα σχῆμά
 τι λύπης ἀπῆλθε. Μετὰ τινα στιγμήν, ἄλλη κυρία
 διαβαίνουσα, ἔστη, ἀνέγνω καὶ ὄχρετο ἀπιούσα καὶ
 αὐτῇ. Ἐξήγησα ἐξήγησάν τινα παρὰ τοῦ συνοδοι-
 πόρου μου, παρ' οὗ ἔμαθον ἱκανῶς περιεργον ἔθι-
 μον. Ἐπὶ τοῦ χαρτινοῦ ἐκεῖνου τεμαχίου ἐγγέγρα-
 πτο ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ δεῖνος ἀσθενοῦς εἶχε
 χειροτερεύσει. Εἰς πολλὰς ὀλλανδικὰς πόλεις, ὅ-
 ταν ὑπάρχῃ ἀσθενής, ἡ οἰκογένεια τοιχοκολλεῖ
 καθ' ἑκάστην ἐπὶ τῆς θύρας ἐν δελτίον περι τῆς
 υγείας τοῦ πάσχοντος, ὅπως ἀλλαγῶ οἱ φίλοι καὶ
 γνώριμοι εἰσέρχωνται ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ ἐρωτῶσι περὶ
 τοῦ ἀσθενοῦς. Τῶν εἰδοποιήσεων τούτων ποιοῦνται
 χρῆσιν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις. Εἰς τινὰς πό-
 λεις ἀγγέλλουσι τὴν γέννησιν ἄρρενος τέκνον, κρη-
 μῶντες πρὸ τῆς θύρας σφαιρίδιον κεκαλυμμένον
 δι' ἐρυθρὰς μετάξιν καὶ *δατέλλας*, ἧς τὸ ὄνομα
 ὀλλανδιστὶ σημαίνει τεκμήριον γεννήσεως. Ἐάν
 τὸ γεννηθὲν τέκνον εἶνε θῆλυ, θέτουσιν ὑπεράνω
 τοῦ σφαιριδίου ἐν τεμάχιον λευκοῦ χάρτου ἔάν
 εἶνε δίδυμα, ἡ *δατέλλα* τίθεται διπλῇ ἐπὶ πολ-
 λὰς δὲ μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρας τοιχοκολλοῦσιν

ὡσαύτως ἐτέραν εἰδοποίησιν φέρουσιν τὰς ἀκο-
 λούτους λέξεις: «Τὸ τέκνον καὶ ἡ μήτηρ ἔχουσι
 καλῶς, διήλθον εὐχάριτον νύκτα», ἡ καὶ τὸ ἐνκν-
 τιον, ἐάν συμβῇ. Ἄλλοτε, ὅσάκις ἀγγελία γεν-
 νήσεως εὐρίσκετο τοιχοκολλημένη ἐπὶ τῆς θύρας,
 οἱ θαναισται τῆς οἰκογενείας ταύτης δὲν ἠδύναν-
 το νὰ κρούσωσιν αὐτὴν ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας. Πλὴν
 νομίζω ὅτι τὸ ἔθιμον τοῦτο περιήλθεν εἰς ἀχρη-
 στίαν, ἂν καὶ συντέλεσεν ἴσως εἰς τὸ νὰ ὑποβο-
 ηθῆσῃ τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ.

Κατὰ τὸν σύντομον ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Delft
 περίπατόν μου συνήντησα πρόσωπα τινα, ἰδιοβ-
 ρύθιμος ἐνδεδυμένα, οἷα εἶχον ἰδεῖ καὶ ἐν Rotter-
 dam, χωρὶς νὰ ἤξεύρω ἐάν ἦσαν ἱερεῖς, δικασταὶ
 ἢ νεκροθάπται, καθόσον αἰ ἐνδυμασίαι καὶ αἰ ὀ-
 ψαῖς αὐτῶν εἶχόν τι τὸ παρεμφερές πρὸς εἰα-
 στον τῶν τριῶν τούτων ἐπαγγελμάτων. Ἐφερον
 τρίκερον πῖλον μετὰ μεγάλου μελανοῦ καλύμμα-
 τος, ὅπερ ἐκρέματο μέχρι τῶν πλευρῶν, μακρὸν
 μὲ οὐρὰν ἐπενδύτην ἐν σχῆματι χελιδόνος, βρα-
 κίαι μαῦρα, μελαίνιας περινημίδας, μαῦρον χι-
 τῶνα, πέδιλα χλωστά, λευκὸν λαιμοδέτην καὶ
 χειρόκτια λευκά, ἐκράτου δ' ἄνα χεῖρας φύλλον,
 μέλαν ἔχον περιθώριον. Ὁ συνοδοιπόρος μου μοὶ
 εἶπεν ὅτι τὰ πρόσωπα ταῦτα εἶχον ὄνομα, ὅπερ

δὲν μεταφράζεται, «aansprekers», καὶ ὅτι ἔργον
 αὐτῶν ἦτο νὰ ἀναγγέλλωσι τοὺς θανάτους εἰς
 τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους τοῦ ἀποθιώσαντος, κα-
 θὼς καὶ εἰς τοὺς διαβάτας εἰς τὰς ὁδοὺς. Ἡ ἐνδυ-
 μασία αὐτῶν ποικίλλει ἐν τισὶ λεπτομερείαις κα-
 τὰ χώρας, καὶ καθ' ὅσον εἰσὶ καθολικοὶ ἢ δια-
 μαρτυρόμενοι. Εἰς τινὰς πόλεις φέρουσι πελώριον
 πῖλον. Ἐν γένει ἐνδύονται καθαρῶτατα, ἔστιν
 ὅτε δὲ ὁ ἱματισμὸς καὶ τὸ κτένισμα αὐτῶν μετὰ
 τηλικαύτης ἐκτελοῦνται ἐπιτηδεύσεως, ὥστε εὐ-
 ρίσκονται εἰς προφανῆ ἀντίθεσιν πρὸς τὸν χαρα-
 κτήρα, ὃν περιβάλλονται, ὄντες ὑπάλληλοι τοῦ
 θανάτου, ἢ, ὡς ὠνόμασεν αὐτοὺς περιηγητῆς τις,
 εἰδοποιητῆρια αὐτοκίνητα.

Ἐίδομεν ἕνα ἐξ αὐτῶν σταθέντα ἐνώπιον οἰκίας
 τινός. Ὁ συνοδοιπόρος μου παρατήρησέ μοι ὅτι τὰ
 παραθυροφύλλα ἦσαν κατὰ τὸ ἤμισυ μόνον κλει-
 στά, καὶ ὅτι ἐπομένως δέον νὰ ἀπέθανε τις ἐν τῇ
 οἰκίᾳ. Τὸν ἠρώτησα ἐάν ἐγίνωσκε ποῖος ἦτο. —
 «Ἄγνωθ, μοὶ ἀπήντησεν. Ἄλλ' ἐάν κρίνω ἐκ τῶν
 παραθυροφύλλων, ὁ τοιοῦτος δὲν εἶνε ἐγγύτατος
 συγγενῆς τοῦ οἰκοδεσπότου». Ἐπειδὴ μὲ εἶδε δι-
 στάζοντα ὀλίγον νὰ παραδεχθῶ τὴν ἀλλόκοτον
 ταύτην ἐξήγησιν, μοὶ ἐξήγησεν ὅτι ἐν Ὀλλανδίᾳ,
 ὅταν ἀποθνήσκῃ τις ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, κλείουσι
 μίαν, δύο, ἢ τρεῖς κινήτας θυρίδας τῶν παραθυ-
 ροφύλλων, κατὰ τὸν βαθμὸν συγγενείας τοῦ ἀπο-
 θανόντος μετὰ τοῦ οἰκοδεσπότου. Ἐκάστη θυρὶς ἀν-
 τιστοιχεῖ πρὸς ἕνα βαθμὸν συγγενείας τὰς κλεί-
 οῦσι δὲ ἀπάσας πλὴν μιᾶς, συμβάντος θανάτου πα-
 τρός ἢ μητρός. Ὅταν ἀποθνήσκῃ ἐξ ἀδελφός, κλεί-
 οῦσιν μίαν, ὅταν ἀδελφὸς δύο, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.
 Πιστεύεται ὅτι τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶναι ἀρχαιότα-
 τον, διατηρεῖται δὲ εἰσέτι, διότι ἐν τῷ τόπῳ
 τούτῳ οὐδὲν ἔθιμον ἐγκαταλείπεται ἐξ ἰδιοτρο-
 πίας, καθόσον δὲν μεταβάλλεται εἰμὶ πᾶν τὸ ἐν-
 διαφέρον σπουδαίως νὰ τροποποιηθῇ, καὶ τοῦτο
 ἀποῦ βελτίως πεισθῶσιν ὅτι ἐνεργοῦσι μεταβολὴν
 ἐπὶ τὰ κρεῖττω. Λ*

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐν τῷ πλημμελειοδικεῖῳ.

Ὁ πρόεδρος πρὸς τὸν κατηγορούμενον. — Εἰς
 αὐτὰ πάντοτε φέρεῖ ἡ μέθη. Θαρρῶ πῶς τὴν ἡ-
 μέραν ποῦ ἐκτύπησες τὸν ἐνάγοντα εἶχες ἀφήσει
 τὸ λογικὸν εἰς τὸν πάτο τοῦ ποτηρίου.

Ὁ κατηγορούμενος. — Ὡ! ὅσο γι' αὐτὸ, κύ-
 ριε πρόεδρε, ἔχετε ἄδικον· διότι ἐγὼ ἀδείκνω
 πάντοτε πολὺ καλὰ τὸ ποτήρι μου.

Ὁ μικρὸς Μίμης ἤρπασε δυνατὸν κρουλόγημα,
 δι' ὃ ἡ μήτηρ του τῷ ἐτοιμάζει ἱατρικὸν τι. Ὁ
 Μίμης βλέπει ἀνησύχως τὸ ἐτοιμαζόμενον ποτὸν,
 ἐρωτῶν καθ' ἑαυτὸν ἐάν θὰ εἶναι καλόν.

— Νὰ, δοκίμασε, τῷ λέγει ἡ μήτηρ του.

Ὁ μικρὸς εἰσάγει τὴν γλώσσαν εἰς τὸ ποτή-
 ριον μετὰ μορρασμοῦ, καὶ ἀναφωνεῖ!

— Ἄχ! τί ἔμορφο ποῦνε! Ἐέρεις, μαμὰ, εἶ-
 ναι τόσο ἔμορφο! δὲν τὸ κρατοῦμε καλλίτερα γιὰ
 τὸν μπαμπά;!

Ἡ Σάρα Βερνάρ εἶνε, ὡς γνωστὸν, ἰσχυροτάτη.
 ἱατρός τις, ὅστις τὴν ἐνοσήλευε νέαν οὔσαν,
 ἔλεγεν ἐσχάτως:

— Ἀπὸ τότε ἀκόμη ἦτο τόσο ἰσχνή, ὥστε
 ὅταν ἐπαιρνε ἐν χάρπῃ, ἐφαίνετο ὡσάν νὰ ἦτον
 ἔγκυος.

Ὁ γενναϊόδωρος κ. Σ... βλέπων ὅτι εἰς τὴν
 ἱματιοθήκην του δὲν ὑπῆρχε πλέον τόπος διὰ
 τὰ νέα του ἐνδύματα, ἀποφασίζει νὰ τὴν ἐλα-
 φρώσῃ ὀλίγον ἀπὸ μερικὰ παλαιὰ, δίδων αὐτὰ
 εἰς τὸν ὑπηρετὴν του.

— Νικόλα, γιὰ δὲς, δοκίμασε αὐτὰ τὰ σουρ-
 τοῦκα, κι' ἂν σου πηγαίνουν, πάρε τα, εἶνε δι-
 κά σου.

— Ὡ! ὅσο γιὰ αὐτὸ, ἀφέντη, λέγει ὁ Νικό-
 λας πλήρης χαρᾶς, μὴ σᾶς μέλη, καὶ μοῦ πη-
 γαίνουν λαμπρά· κάθε βράδυ ποῦ πηγαίνετε ἡ
 εὐγενεῖα σας ἔς τὴ λέσχη, τὰ δοκιμάζω γιὰ νὰ
 εἶδω κι' ἐγὼ ἔξω.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὅπως τὸ ἄτομον πρέπει πρῶτον νὰ παγι-
 ὠσῃ τὸ σῶμα καὶ ἔπειτα νὰ καλλιεργήσῃ καὶ τὴν
 ψυχὴν κατὰ τὸ δυνατόν, οὕτω καὶ τὸ ἔθνος τότε
 βαίνει ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως πρὸς τὸν προορισμὸν
 του, ὅταν θεμελιώσῃ πρῶτον καὶ στηρίξῃ καὶ
 κρατῆν τὴν ὑλικὴν αὐτοῦ εὐεξίαν, ὅχι δὲ ὅταν
 ἐπιδοθῇ ὅλον καὶ μονομερῶς εἰς τὴν πνευματι-
 κὴν ἀνάπτυξιν, ἀδιαφοροῦν καὶ παραμελοῦν ἐν-
 τελῶς τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας καὶ τὰ ὑλικά του
 συμφέροντα. (Δ. Βερναρδάκης.)

Ἡ εὐγνωμοσύνη, ὡς τὰ εὐαίσθητα καὶ τρυ-
 φερὰ ἐκείνα ἄνην, ἄτινα θάλλουσιν ἐπὶ τῶν ὑ-
 ψήλων ὄρεων καὶ μαραινόνται εἰς τὰ ταπεινά
 μέρη, δὲν ἀναπτύσσεται εἰμὴ ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν
 καὶ εὐγενῶν καρδιῶν.

Ἀσημορεῖν—Ἰδοὺ τὸ μέγα μυστήριον τῶν
 ἰσχυρῶν καὶ δημιουργῶν ὑπάρξεων· λησμονεῖν
 καθ' ὃν τρόπον λησμονεῖ ἡ φύσις, ἧτις δὲν γνω-
 ρίζει παρελθόν, ἧτις κατὰ πᾶσαν ὥραν ἐπαναρ-
 χίζει τὸ μυστήριον τῆς ἀενάου παραγωγῆς τῆς.

Κυρία διαφορά νέου καὶ γέροντος εἶνε, ὅτι
 ὁ μὲν προσδοκᾷ τὸν βίον, ὁ δὲ τὸν θάνατον· ὁ
 μὲν ἔχει βραχὺ παρελθόν καὶ μακρὸν μέλλον, ὁ
 δὲ τὸ ἀνάπαλιν. Βεβαίως ὁ γέρον ἔχει πρὸ ὀφθαλ-
 μῶν τὴν τελευτήν, ὁ δὲ νέος τὴν ζωὴν· ζητεῖται
 ὁμῶς ποτέρω τούτων εἶνε μᾶλλον ἐπικίνδυνος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ τὸ παρελθὸν θέρος οἱ κάτοικοι τοῦ μικροῦ χωρίου τῆς Ἀλσατίας Schwarzbach, ἐρχόμενοι ὅπως εἴπωσι τὰς ἐπιστολάς αὐτῶν ἐν γραμματοκιβωτίῳ ἔξω τοῦ ταχυδρομείου, εἶδον τοῦτο κατεχόμενον ὑπὸ σιγῆνους σφηκῶν, αἰτίνες ἐλθοῦσαι ἐγκατέστησαν ἐν αὐτῷ. Τὰ μικρὰ ζώφια εὐρόντα τὸ μέρος τῆς ἀρεσκείας των, ἤρξαντο τοῦ ἔργου των κατεσκευάσαν λοιπὸν τὰς μικρὰς κατοικίας των καὶ ἤρξαντο περιῦπτάμενα εἰς τὰ πέριξ πρὸς εὔρεσιν τῆς τροφῆς των. Ἐπειδὴ κατεῖχον μίαν γωνίαν τοῦ κιβωτίου, καὶ δὲν ἔφερον πρόσκομμα εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν, ὁ ὑπάλληλος ἐλάμβανε τακτικῶς τὰς ἐπιστολάς, ἅς τὸ κοινὸν ἀπέθετεν ἐν τῷ κιβωτίῳ, οὐδενὸς δ' ἐγερθέντος παραπόνου, ἀφῆκαν καθ' ὅλον τὸ θέρος τοὺς περρωτοὺς ξένους ἀνενοχλήτους εἰς τὸ κιβώτιον. Ἀλλ' ἐπιστάντος τοῦ χειμῶνος, τὸ σιγῆνος κατέλιπε τὸ κιβώτιον καὶ ἐξήτησεν ἄσυλον ὑπὸ τὴν γῆν.

Ἀνάλογόν τι συνέβη ἐν Ἑλβετίᾳ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Ἐν χωρίῳ τινὶ ζευγὸς μικρῶν πτηνῶν, τῶν καλουμένων *μελισσοφάγων*, ἐλθὼν ἐγκατέστη ἐν τινὶ γραμματοκιβωτίῳ τοῦ χωρίου, ἔκτισεν ἐν αὐτῷ τὴν φωλιάν του, ἔτεκνοποίησε καὶ ἀνέθρεψεν ἐν αὐτῇ ὀλόκληρον τὴν ἐκ δέκα νεοσσῶν οἰκογένειάν του. Οἱ ἀγαθοὶ κάτοικοι τοῦ χωρίου, ἰδόντες τὴν ἐξ ἐρόδου κατάληψιν τοῦ γραμματοκιβωτίου των ὑπὸ τῶν μικρῶν πτηνῶν, ἀπεφάσισαν, ὅπως μὴ ταράξωσι τὴν ἡσυχίαν τῶν ξένων των, νὰ φέρωσι τὰς ἐπιστολάς αὐτῶν εἰς τὸ κεντρικὸν ταχυδρομικὸν γραφεῖον, καταλείποντες εἰς τοὺς μελισσοφάγους τὸ γραμματοκιβώτιον.

Ἐν Ἀγγλίᾳ σκίψις γίνεται περὶ ἰδρύσεως ἀτμοπλοικῆς ὑπηρεσίας, δι' ἧς ὁ μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς διάπλους νὰ ἐκτελεῖται ἐν διαστήματι πέντε μόνον ἡμερῶν. Πρὸς τοῦτο πρόκειται νὰ κατασκευασθῶσιν ἀτμόπλοια ἀνευ ἰστών, μετὰ κάστημα θολωτῶν, καὶ ἐφωδιασμένα διὰ πολλῶν ἐλίκων πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς κυρίας ἑλικῆς ἐν περιπτώσει θραύσεως αὐτῆς.

Ἡ φοβερὰ καταστροφὴ τοῦ ἐν Βιέννῃ θεάτρου παρέσχεν, ὡς εἶκόσ, ἀφθονον ὕλην οὐ μόνον εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τηλεγράφων. Κατὰ τινὰ δημοσιευθεῖσαν στατιστικὴν, τὴν ἐπαύριον τοῦ δυστυχήματος τὸ κεντρικὸν γραφεῖον τοῦ τηλεγράφου ἐν Βιέννῃ ἀπέστειλε 12,673 τηλεγραφήματα καὶ ἔλαβεν 11,227, ἅτινα πάντα σχεδὸν ἀνεφέροντο εἰς τὸ ἀπαίσιον συμβάν.

Ὁ κ. Βέννετ, ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης», διατρίβων ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν Παρισίοις, εἶχεν ἀποστείλει εἰς Βιέννην ἕνα τῶν ἀνταποκριτῶν του, τὸν κ. Jackson, ἀναθέσας αὐτῷ τὴν ἰδρυσιν μονίμου πρακτορείου ἐν τῇ αὐστριακῇ πρωτεύουσῃ. Οὗτος ἅμα ἀφικόμενος εἰς Βιέννην, διεβίβασεν ἐν μιᾷ μόνῃ ἡμέρᾳ εἰς τὸν

«Κήρυκα τῆς Νέας Ὑόρκης» τηλεγράφημα 10,000 λέξεων.

Ἐν San - Francisco ἰδρύθη ἐπ' ἐσχάτων χρηματιστήριον κινεζικῶν δαπάναις τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πόλει τοῦ Βιρηνικοῦ ἀποκατεστημένον Κινέζων ἐμπόρων. Τὸ ἴδρυμα τοῦτο φέρει ὄνομα «Chinese Merchants Exchange». Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας ἐδώρησάτο εἰς αὐτὸ τρεῖς τραπέζας φερούσας κομποτάτας καὶ μεγαλοπρεπεῖς γλυφὰς εἰς ἐνδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ διὰ τὰς συνδρομὰς, ἅς οἱ Κινέζοι τοῦ San-Francisco ἀπέστειλαν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου λιμοῦ.

Ἡ ἀρχιδούκισσα τῆς Αὐστρίας Μαρία Βαλεντίνη ὡς δῶρον τῆς πρώτης τοῦ ἔτους ἐξήτησε νὰ τῇ παραχωρήσωσιν, ὅπως ἀναθρέψῃ ἐν παιδίον ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια κατέστησεν ὄρφανὰ ἢ καταστροφὴ τοῦ ἐν Βιέννῃ θεάτρου.

Οἱ πυροβοληταὶ τοῦ 19 αἰῶνος δύνανται νὰ χαρῶσι διὰ τὴν κατασκευὴν νέας τινὸς πυροφόρου σφαίρας, ἧτις εἶναι ἡ καταστρεπτικωτέρα τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν. Ἀποτελεῖται δὲ αὕτη ἐκ καταποτιῶν οὗτος εἶπεν τοῦ θανάτου, καθότι διευθυνομένη καθ' ὁμαδὸς πυκνῆς στρατιωτικῶν κατακερματίζεται οὕτως, ὥστε ἀμιλλᾷται πρὸς τὴν πανώλην ἐξαφανίζουσα ἐφάπαξ πολυζήθιμους πολυτίμους ὑπάρξεις. Ὁ γνωστὸς ἐν Essen τῶν πυροβόλων κατασκευαστῆς Krupp ἠγόρασε παρὰ τοῦ ἐφευρέτου τὸ μυστικὸν τῆς συστάσεως τοῦ ὕλικου, ἐξ οὗ αὕτη κατασκευάζεται, καὶ ἔλαβε πρὸς τοῦτο τὸ προνόμιον τῆς κατασκευῆς. Ἦδη δὲ οἱ τῶν δικυβίων ἐθνῶν ὑπουργοὶ τοῦ πολέμου ἤρχισαν τὰς ἐπιδρομὰς πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ φαινοῦ τούτου μηχανήματος, οὗτινος ἀναμφιβόλως ἕκαστος αὐτῶν ἐπεθύμει ἐγκαρδίως νὰ ἦτο καὶ ὁ μόνος κάτοχος.

Ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως τὸ τελευταῖον τεῦχος τοῦ περιωνύμου συγγράμματος τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τῆς Πρωσίας περὶ τοῦ πολέμου τοῦ 1870. Ἐν τῷ ἐπιλόγῳ συγκεραλαιοῦνται συνοπτικῶς τὰ «ἐξαχόμενα τοῦ πολέμου». Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος ἠγματοποίησαν καὶ ἐκομίσθησαν εἰς Γερμανίαν 11,860 γάλλοι ἀξιωματικοὶ καὶ 371,981 στρατιῶται. Ἐν Παρισίοις κατέθεσαν τὰ ὄπλα 7456 ἀξιωματικοὶ καὶ 241,686 στρατιῶται. Κατέφυγον εἰς Ἑλβετίαν 2192 ἀξιωματικοὶ καὶ 88,381 στρατιῶται. Ἐκυριεύθησαν 107 ἀετοὶ καὶ σημαῖαι, 1915 πεδινὰ καὶ 5526 τοπομαχικὰ πυροβόλα. Ἐπαθλον τοῦ ἀγῶνος ὑπῆρξε (λέγει ἐν τέλει τὸ πρωσσικὸν ἐπιτελεῖον) ἡ ἀνίδρυσις τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1880 ὠκεανομήθησαν ἐν Λονδίνο 24,945 νέαι οἰκίαι, ἐχράχθησαν δὲ νέαι ὁδοὶ ἔχουσαι μῆκος 70 μιλίων.

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.